

81

214

Int 81

W-214

R. 27

6/4

C. 25

C. 8

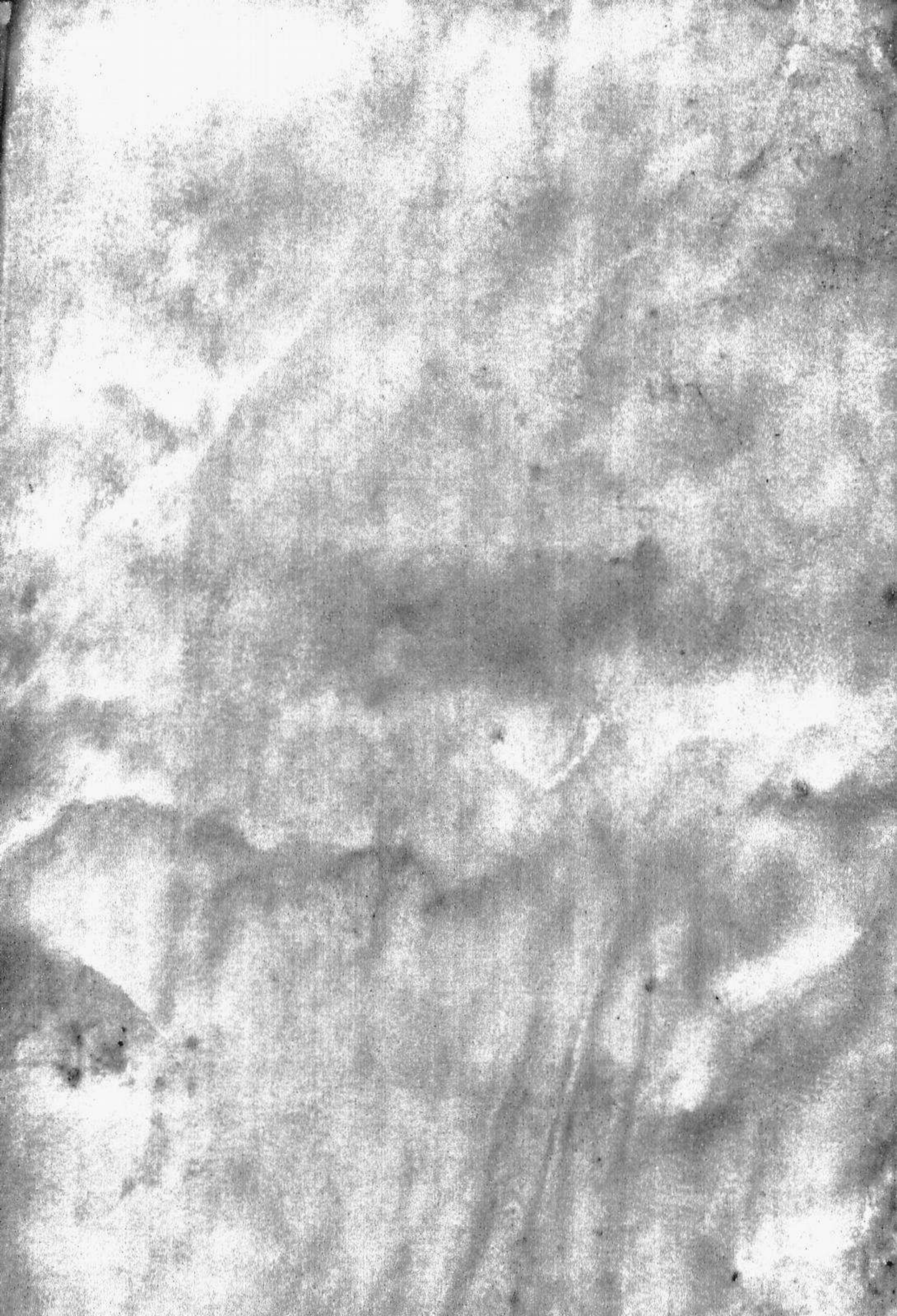

REGLA ALUMINUM 19 18 17 16 15 14

tatum, diuida
demum etiam
per fusione m
etiam ipsum
catur. Hæc h

Arcana (fac
lem, Cudim
rum Cabala)

relicta (cū sit
traue) visibili
Sophoru
discretis nom
Posta, Rub
Quartus (alit
rattus (aliter S

Posta est
& more Ven
rattos. 1152. f
gno notata.

Rubus itē.
exprimitur ad
i. Fioni pro qu
ius Truncafil
hic patet.

is. Et argentum
onem diuisum,
m diuisum est,
ryfocolla redu

numerum
tam Inspi
di, quàm
Metalli.

am, Aurifabri
iã, & metallo
s Schematibus.

Reductio
Argenti, &
Auri.

s, Aurifabrilis,
maria, & me

Cudimã
synonyma.

i possit (imagi
amen diuisione
n Pondus onus
vsum, sequen
titionē, in nouē
nus, quæ sunt.

ter Bes) Vncia,
ntiquus) Cha
nus.

pondera
cudimã.

ate
cha
rifi
gno
q.
cu
um

Del colle de S. Hermenegildo de la Cong^a de Jerns

ARSETHEO

RIA TRANSMVTATIONIS ME-
tallicæ cum Voarchadúmia, proportio-
nibus, numeris, & iconibus rei
accommodis illu-
strata.

IOANNE AVGVSTINO PAN-
THEO VENETO AVTHORE.

Veneunt apud Viuantium Gautherotium
in via Iacobæa sub interfignio
Sancti Martini.

1550.

EXORATIO IMPRESSIONIS 2

REVERENDISSIMO IN
CHRISTO PATRI,

& D. D. ALTOBELLO AVEROLDO,
Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Episcopo Polen.
Sanctissimi que D. N. Papæ Referen. ac per to-
tam ditionem Venetam, cum potestate Legati
Cardinalis de latere, Legato digniss. Ioannes Au-
gustinus Pantheus Venetus sacerdos, perennem
felicitem.

Amdiu, Vo archadúmiæ nostræ (cō-
tra Alchímiam, via, & ratione ab Ar-
chimía, & Sophia, diuerse) fœtus in
lucē emerisset (Presul Reuerédiss.)
nisi Genius quidam, talibus verbis,

fiduè increpās, ab incepto, deterruisset. Pantheu?
quis te furor agit? Qua tibi audacia tantū arrogas?
Uimplumen adhuc Auiculā nido abigas? Cui tan-
m abest, vt vires suppetāt ad volatum: quo ne pe-
bus quidem tuto possis incedere? Quis hoc de te
anthee suspicetur? Vt quò plura se impedimenta
iiciunt, eò impēsius hunc tuum fœtum emittere
stines? Et quod est magis absurdum: non Italiam
modo, sed vniuersum terrarū orbem, velis eū per-
rare? Ac insuper (quod præter animi tui senten-
m est) ANDREAM GRITVM radiantissi-
m Venetæ Reip. fidus, à cuius auspiciacissimo
atu, ac renutu, vniuersus imperii status pendet, au

EXORATIO IMPRESSIONIS.

deas incautè interpellare? Vide (queso) quid agas. Ille maioribus negociis est implicatus: quam ut cuiusquam verbis possit vacare. Et nisi tanto lectori digna attuleris, futurum sine dubio est, ut unde gratiam speras, inde contemptum, & odium referas. Meum itaque consilium (nec fortasse imperitum) hoc est: vel impotentem adhuc foetum hunc tantum per educandum, donec potentior, & longe gratius prodire possit: uel si prorsus ædèdum putas, ita eum ornare cõtendas, ut non turpis saltem videatur. Ergo monitis, sæpiusimè castigatus addubitavi (fautor) aliquandiu, ne nimius patris indulgentissimæ amor, rectum iudicium falleret. Iccirco duos conuocavi Censores, qui totum rursus opus, terq; quater ab initio ab finem vsque, reuoluerent, explorarent, ac diligenter perpenderent. Discussis autem singulis quibusq;, nihil in toto opere deprehensum est, quod addi, vel detrahi, vel mutari debere uideretur. Namque, opus suis perfectum assererent proportionibus, partes uniuersas conuenire, insigni forma præstare, vegetum corpus esse, succi plenum, assiduo, ac diuturno labore firmatum: ut nullius critici iudicium exhorrescat: vnum duntaxat exceptum est: Venusta. s. oris elegãtia: cum tamen eam nos uolentes, scientesq; dicendi magistris reliquerimus contenti uerborum simplicitate: ut illis uerba, non sententiæ uerbis ambiciosius inferuissent. In quo (nisi me iudicium fallit) humillimus sacrarum literarum stilius, in quo diutius uersati sumus, hanc nos sermonis negligentiam fouet, tueturq;, uulgatis

EXORATIO IMPRESSIONIS. 3

pi^o; & vsitatis, quàm elegãtib^{us}, & exquisitis verbis
 vtens, quod nihil ineptius habeatur quã in quæstio
 ne veritatis cognoscendæ, de verborum ornatu,
 esse sollicitum. Fides authoris non temerè solet esse
 suspecta, vbi insolētes vocum illecebræ affectãtur.
 Qui flores pluris fructibus faciunt, non immerito,
 tamquam inanes à grauioribus Viris, reiciuntur.
 Nos haud quaquam populi plausum quæritamus,
 satis habemus, ac super: si pauci silentes introspici-
 ant, & aliquid tãquam stupidi, uel é penitissimis Na-
 turæ penetralibus, vel é remotissimis Cœli adytis
 erutum admirētur. Reliquos vero, ceu indignos, &
 nostrorum conceptuum ignaros paruipendimus,
 siue rudi ingenio, seu humili sermone inculti cen-
 seamur. Cũ hoc, vel imprimis gloriosum nobis fu-
 urum arbitremur, si hæc (qualiacunq; sint) impe-
 titiori multitudini displicuerint. Nec. n. dicendi tã-
 tum gratia, leposue, sapientem hominem reddit.
 Quin, hoc etiam dedita opera facimus: vt cælata ve-
 sitate sub amariori cortice locutionis vulgus igna-
 rum, à tantarum rerum lectione absterreatur: quẽ-
 dmodum Voarchadúmici: Archicanopíque con-
 sueuere, qui Argentum, & Aurum, oleis, vel aquis
 occultant: quò videntes non videant, & intelligen-
 tes non percipiant. Circumspecti negociatores, in
 tionis, non superficiem, sed clausam substantiam
 inquirunt. Hic etiam non de artificioso verborum
 ambitu, sed de rebus seriis palma queritur, eò perẽ-
 for quod ea promuntur: quæ non in Gemmis, vel
 Aere, sed in Auro, vel potius in sempiternis men-

EXORATIO IMPRESSIONIS,

tibus, cudēda sint. Quippe quæ cognita, & seruata, vere beatum hominem reddant, si rebus agendis nauiter det operam, non si omnium linguarum venustate tātum fuerit imbutus. Nos equidē hanc putamus gloriandum, quod meram (licet incomptam) veritatē Cabalisticis metallorum, gratiore videamus fore, quā si eadem figmentis eloquentiæ & vano coloris velamine in publicum peruenisset. Cum litera occidat, spiritus autem viuificet. Sed hæc vera essent, fortasse quippiam contra nos merito dici possent, vnde Aduocati, atque Ducis auxilium implorandum est, cuius patrocinio quacūq; libeat ingredi, liber aditus pateat. Atque ne diutius in moremur, en **ATLOBELLVS AVEROLDVS**, nobilis Brixianus, Dei, & Apostolicæ se gratia, Poleñ. Episcopus, propontifex optimus. En vltro omnibus mysticæ Philosophiæ candidis patronus: cuius auspicio, & autoritate, si libellus hic æditus fuerit, cum apud oēs alios terrarum Dominos, tum præcipue apud **VENETORVM DVCEM** serenissimū, pientissimūq; **SENATVM**, sine villo metu reprehensionis, Victor vobis re poterit. Hic Reuerēdiss. Antistes, vt antiquissimam gentis **AVEROLDAE** nobilitatem, vt plurimam tōptius corporis dignitatem prætermittimus, qua sic eminet, vt vel procul intuenti terreni Numen, non, hominem præ se ferat, diuino est ingenio, & ad promerendam semper nouam gratiam comparato. Incredibili morum suauitate, hæc obuia, atque expetita omnibus comitate: d

EXORATIO IMPRESSIONIS. 4

fit, vt quocunque se vertat, omnia protinus hilarescant. Quo certior spes, maiorque fiducia est nobis proposita impetrandi, quod oramus. Oramus autem, Reuerendissime Pater, Vt quãto longe, latèq; tua sacrosancta polet authoritas, opus hoc nostrũ (in lucem ædendum) in tutelam recipias, quo præsidio tuo munitum, tutius in doctissimorum Virorum manus veniat. Est. n. nobis iampridem exploratum, quod si tuo quoq; suffragio, tuóq; fauore, ac numine comprobatum, fuerit, extra omnem aleam positum, ab omníq; securum inuidia per Vniuersum terrarum orbem volitabit. Quod si tua benignitate, acciderit, Pantheus amplitudinis Tuæ obseruantissimus, quicquid animi, corporisq; viribus polet, quoad vixerit, Tibi deditissimum fore pollicetur. Vale.

Concessio.

Edictum leonis .x.

PONTIFICIS MAXIMI.

LEO.PP.X.

Niuerſis: ad quos hæ noſtræ literæ per uenerint, Salutem, & apoſtolicam benedictionem. Cum iam pridem: ſicut accepimus, Dilectus filius Ioannes Auguſtinus Pantheus Venetus multis lucubrationibus, & uigiliis opusculum de tranſmutationibus metallicis compoſuerit, illudq; ad cõmunem uſum edere ſtatuerit: Nos qui uiros doctos in bonarum literarum ſtudiis, quantum cum Deo poſſumus, fouemus: ne is ex tot ſuis laboribus damnum aliquod incurrat propter impreſſorum æmulationem, qui alienæ indiſtriæ inſidiatur. Verum ſi qui fructus ex eo percipi poterunt: ii ad eũ perueniant efficere volentes: Mandamus, & præcipim⁹ omnibus, & ſingulis ſub excõmunicationis latæ ſententiæ: iis autem qui in noſtris, & Sãctæ Ro. eccleſiæ Ciuitatibus, & locis degerint: quiq; nobis & eidem eccleſiæ mediatè ſeu immediatè ſubiecti fuerint: præterea ſub trecentorum ducatorum Cameræ apoſtolicæ applicandorum: & item ſub librorum, quos impreſſerit amiſſionis pœnis: ne quis per decem annorum ſpacium opusculum ipſum imprimere: aut imprimi facere: aut impreſſum uenundare: uendendumue tradere ullis in locis audeat: præ-

5

ter ipsum Ioannem Augustinum: sine eius iussu &
concessione. Datum Romæ apud Sanctum Petrũ
sub Annulo piscatoris die Vltima Febru. M. D.
XVII. Pontificatus nostri Anno Quarto.
BEMBV S.

Leoni. x. Pontifici ma XIMO: IOANNES AVGVSTINVS Pantheus Venetus sacerdos peren- nem felicitatem.

Vm id moris apud antiquos:
æque ac recentiores Beatissi-
me Pater extiterit: memora-
biles mortalium vigilias: præ-
cipuasq; eorum Lucubrati-
ones: aut si quid accuratius lite-
rarum monumentis manda-
runt: Regibus, Imperatorib⁹
aut Summis Põtificibus mu-
neri offerri: tanquam benemeritis earum Censori-
bus: optimisq; laborum suorum Protectoribus, vt
Virtus inde laudata non mediocre sumeret incre-
mentum. Haud esse a ratione alienum duximus, Li-
bellum, quem nuperrimè de Metallorũ Metamor-
phosi ex omnigena Philosophorum lectione con-
gessimus ad publicæ vtilitatis commodum Fastigii

Pontificii tibi dicare Moderatori. Tanta nanq; in te est virtutū omnium copia, amplissimumq; Orthodoxæ religionis imperiū, & moderamen (silem^o præ clara tuorum gesta nulla oratione satis explicanda) vt veluti Sol inter sidera, omnia nutu tuo facile disponas, & modereris, Oīsq; perscrutorū arcanorū Caterua te vnicū Virtutū, morumq; omiū Parentē, ac Meccœnatē prædicet, & veneretur, Eamq; nostræ lucubrationis farraginem esse voluimus, vt sincerā arcanæ Metamorphoseos Metallorū veritatē cōtineret, & iniquitatis fallacias, operisq; incredulitatē ab ipsis occultorū idagatoribus amoliretur. Quod per q̄ facile patebit, si quis piā æquo aīo secretiores eius fēsus perscrutabitur, eāq; in scribēdo seriē seruauimus, vt solis arcanorum Scrutatoribus, & Sapientiæ filiis benedictus Philosophorum Lapis, non Lapis, immo incōparabilis Thesaurus innotesceret. Idēq; malè cogitantibus, & ignorantia nubilo delitescen tibus occultaretur, tanquā præclarū Dei munus rarissimis collatū mortalibus. Hinc cognoscant volui m^o quanto in errore plæriq; inuoluātur, plurima Sapientum scripta falsō interpretantes, qui solam verborū superficiem, & simplicem literæ sensū ferè attingētes, quod sub ipso cortice Arcanū cōtineri Sapientes voluerunt, penitus neglexerunt. Quamobrē qui perperā ac nimis superstitiosè eadē sectati sunt, iam verū callē se non p̄sequi, sed per deuia longe aberrare, amittētes tēpus, & oleū (vt veteri adagio dici solet) intelligant. Verū nullū Diuitiarū incōmodū, nullūq; tēporis dispēdiū passuri sunt, qui libellū

(quantuluscunq; sit) nostrum diligenti cura lectita-
 uerint, optimèq; calluerint. Donumq; ex cœlesti li-
 beralitate (si quem Fata vocant) Aurei rami in opa-
 cissima arbore latētis consequentur. Quo sane auul-
 so, non deerit alter Aureus, immo longè precio-
 sior. Nam simili semper frondescet Virga metal-
 lo. Hunc igitur Sapientiæ filii diè noctuq; perscru-
 tentur, totisq; ingenii viribus occultissimum Natu-
 ræ Mysterium prosequantur, idemq; Christianæ
 pietati consecrare studeant. Tu itaq; Pater Bea-
 tissime, quem Deum mortalem in terris, & im-
 mortalem Hominem in cœlis esse credimus, ac
 veneramus, labores nostros hilari fronte suscipe,
 tanquam Clientis tui tibi deditissimi Primitias,
 quas si nō displicuisse cognouerim⁹, ad altiora scru-
 tanda Naturæ Mysteria benignissimis tuis auspiciis
 protecti, & concitati, annuente Deo optimo maxi-
 mōq; accingemur. Interim cū venusino Vate Bea-
 titudinem tuam alloquamur. Serus ī cœlum redeas:
 diuq; Lætus intersis populo quirini. Quo triste ni-
 hil sospite timendum est. Vale Pater Beatissime vni-
 cum Orthodoxæ fidei Decus: & Præsidium.

Ad lectores præfatio.

Vanuis silentio nostram incultam indaginem potius præterire debuissim⁹: quam talis, ac tam admirandæ metallicæ mixtionis verbum aliquod loqui, monētibus antiquis patribus: Nolite arcana propalare mortalibus. Attamen annuente causa prima: trutinata immensa supernaturali: ac omnibus fere occulta materia, non sine optimis institutionibus a primæ Causæ inspiratione iam dudū acceptis: quibus omnia nos debere fatemur. Operæ precium duximus sub umbraculo Solaris reflex⁹ compendio veritatem ostendere: & grauissimam hanc transmutandi metalla prouinciam electis penit⁹ elucescere. Verum quia sub ænigmatis pallio fortasse delitescere virtus illius videbitur (vt par est) id cognoscatur, velimus: nec alia de causa appositum fuisse Schema, nisi propter Ingratos, Indignos, Sontes. Alienigenas, Prophanos, Adulatores, Apostatas, Anathematizatos, Maledicos, Infideles, & tristes Hypocritas. Totum nunc rectè: & breuiter: & apertè dicetur. Cum copiosius in portione Diuisionis: & in Speculo nostræ mentis intuitus narretur. Vt

Lucentes lux adueniens in luce clarificet: & Aberrantes hac accedente luce emendentur: & compotes gratiæ dono fruantur unitate.

EXPOSITIO LITERARVM SCHEMATIS.

יוחה
למ
וושאר

Conditor omnium rerum Deus sua maxima omnipotentia ex Hyle creata Cœlos, & Terram formavit. Et ex limo ipsius Terrę plasmauit Adam, ac factum transtulit in paradisum. Ibiq; de costa: non de capite: nec de pedibus Adæ dormiētis Euā illi sociam extraxit. Eua postmodum a calido serpente decepta: Adam delusit: quo pariter postea fuerūt a Paradiso eiecti.

πετρα-
γεγάμια-
του

ύλη

MOTVS ET ALTERATIONES ARTIS METALLICAE.

Conceptum prodi non debere in arcanis arcanorū legitur: tamen literas, siue elementa A V: & E dicimus esse Mixtiones æquales Materiæ, Formæ, & Medij dispositiui. C: vero Primum motū. i. Occisionem: Corruptionem: Calcinationem, vel putrefactionem. G: secundus motus est: & est Generatio. H: vero tertius motus videlicet Augmētatio. D: dicitur Disiunctio, Diminutio, vel Separatio: & est quartus motus. F, & B, sunt elementa alterantia: quæ dicuntur Fixio: Beatificatio: & Vita.

VNITATIS METALLICAE SERMO.

In principio est omnipotentia: Naturarum Natura: Temporum tempus: Dominus æthernus: vniuersalis: supernus: & est vnus solus Deus. Solus

α
πετρα-
γεγάμια
του
ύλη

יוחה

Pater: Filius: Spiritus sanctus: & Trinitas vna.
 Sola vnitas: Substátia: Diuinitas: Gloria: Ma-
 iestas: Essentia: Exemplar: Thronus: Taber-
 naculum: & Totum. Ton^o: Diton^o : Triton^o,
 Diatessaron: Diapente: Diapason: & Armo-
 nia. Hyle: Circinus: Púctum: Linea: Metros,
 Diametros: Circumferentia: Triángulus: Qua-
 drangulus: Pentangulus: Sexangulus: Septan-
 gulus: Octangulus: & Nonangulus. Nume-
 rus: Vn^o: Duo : Tres: Quatuor: Quinq;: Sex.
 Septem: Octo: & Nouem. Caritas: Intelligen-
 tia: vniuersalis Animarum: Corporumq;: Ca-
 pacitas: Cælorum vniuersalis Operatio: Pu-
 ritas: Simplicitas: Ignis: Aer: Aqua: & sola Ter-
 ra. Solum Chaos: Elementorum mixtio: A-
 byssus, Tenebræ: Lux: Dies: & Nox. Solum
 Firmamētum: aquarum Separatio: ac Cōgre-
 gatio. Terræ Apparitio, & Virtus generati-
 ua. Solum Sulfur: Argentū viuum: spiritū
 Vnio: & Res vna sola. Solus Sol: Luna: Stella-
 rum congregatio: Signorum: Dierum: Men-
 sium: ac Annorum Ordo. Sola Præceptorū
 series: Virtutum: Sacrificiorum, animalium:
 vegetabilium: & metallorū Cōgregatio. Sol^o
 Motor: Vita: Trásubstantiator: Prima causa
 Mediūm, & Finis.

תָּמִיד
 ראש
 ון
 ג
 פְּרִיִּת
 כֶּסֶף
 חַי
 הַתָּא
 קְרוֹד
 קְרוֹ
 הוֹת
 דָּבָר
 אֶתֶר

θεῖον ἄρ
 γύριον
 ξωπιδον
 ενωσις
 πνευ
 ματων
 εν προαγ
 μα.

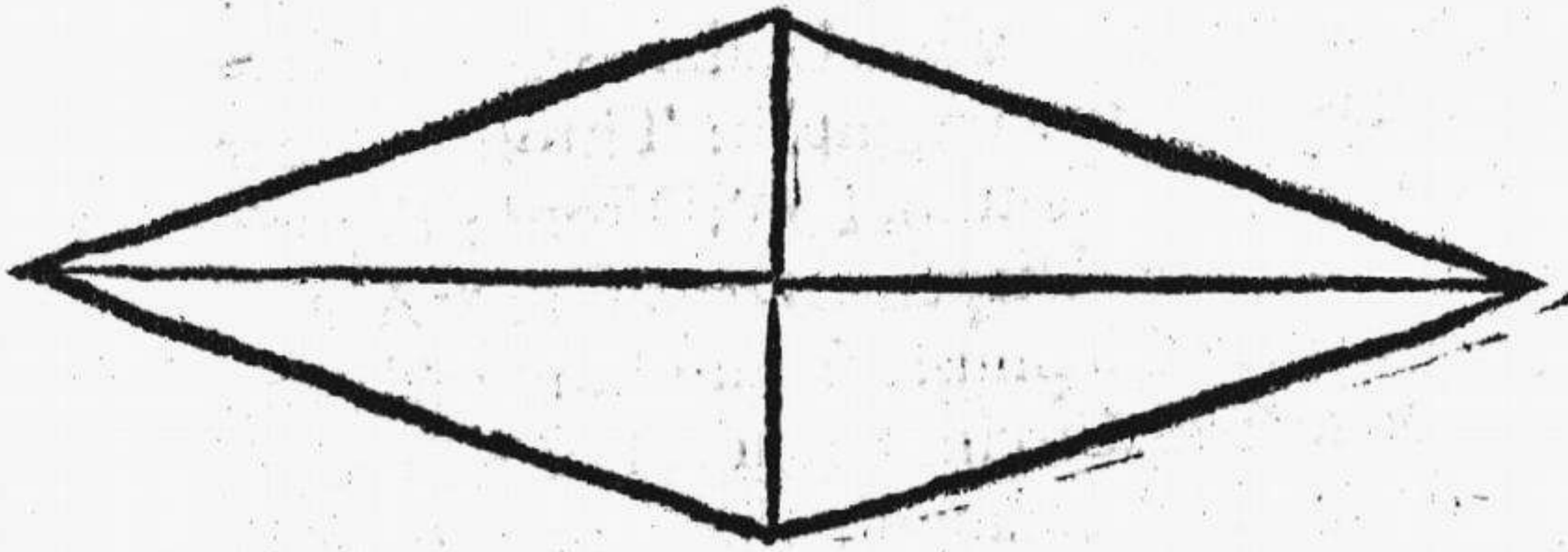
ARTIS METALLICAE
 ELEMENTA.

ת.

74
5
74

IGNIS.

AQUA.

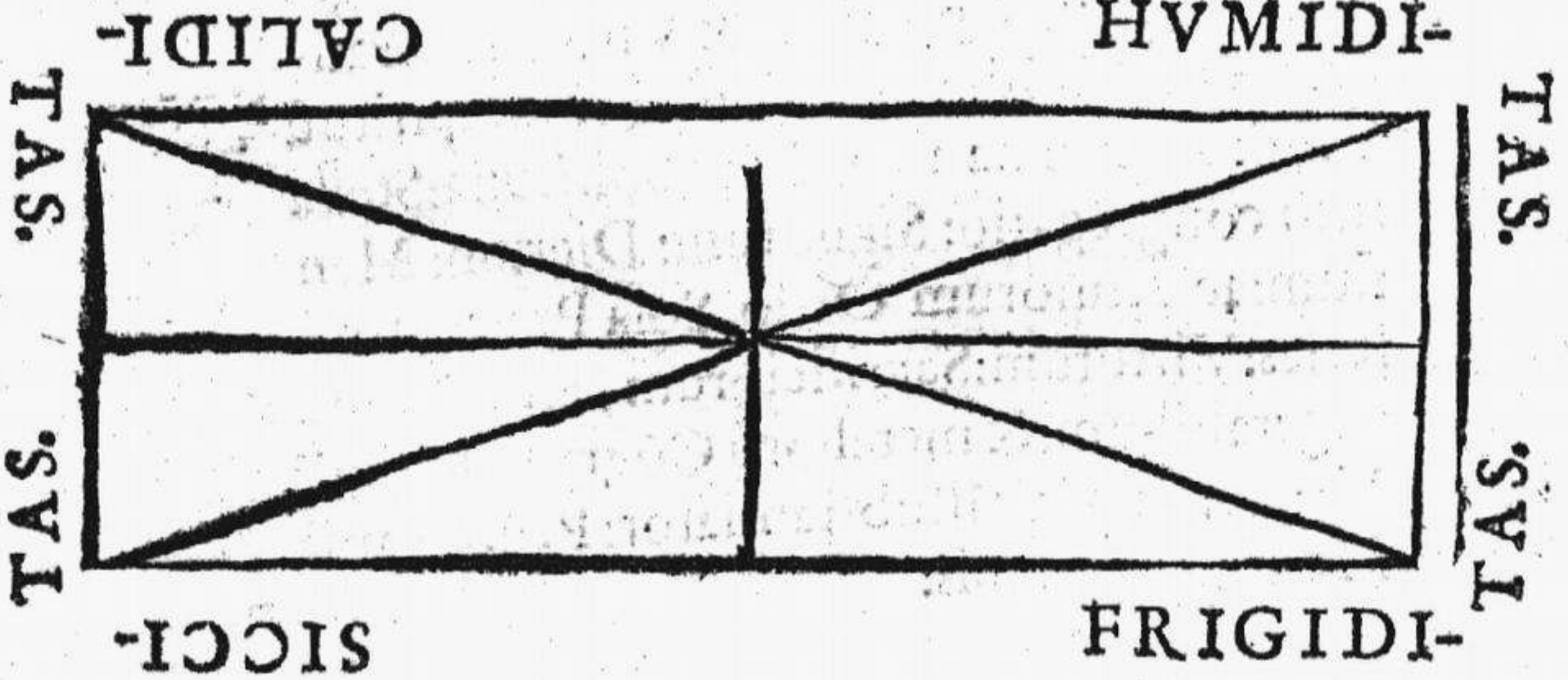
TERRA.

727
726
701

PRIMARVM QUALITA-
TVM METALLORVM.

SCHEMA.

72

727
726
701

THEORICA AC PRAxis.

T

Erminatio, recipientium est mutatio naturarum receptarum per ineffabilem mixtionem calidi. i. Ignis cum Frigido: humidi. i. Aquæ cum Sicco dispositione perpetua. Hæc perpetua dispositio est fumus albus: & est

קט
קט
קט

Aqua albificans indicum lapidē, ut ait Maria. Hæc res est aqua albificans in rademum lapidem. i. indicum. Et ista aqua est aqua viua, quæ sicca dicitur, ut omnes asserunt. Et est Argentum viuum Sapiantum, de quo dixit Hermes, Custodite hoc Argentum viuum coagulatum, quod est in intimis thalamis, in quibus coagulatum est. Ipsum enim Argentum viuum est de CORDE SATVRNI, & est secretum Scolia, & dicitur Terra residua. Qui igitur verba audit, ipse inquirat. Sed testamur per illum, qui nullius male perpetratum opus iustificat, & nullius recte ac bene exaratum condemnat, quod omne quod celauimus de hac sapientia, iam deteximus, & maximum arcanum, scientiam & intellectum habentibus patefecimus. Qui vult ergo proficere in hac sapientia, oportet istam admirabilem mixtionem, seu arcanum maximum componere et postea ipsum mutare de natura in naturam, Luca sic dicente in Turba. Pluribus rebus non indigetis, nisi vna tantum. Et ista res vna in vno quoque gradu operum nostrorum in aliam vertitur naturam. Nam ut testatur Geber, Ars talis non consistit in pluralitate rerum, cum dicit. Est. n. La-

αναλαβόντων

B

pis vnus, Medicina vna, in quo magisterium nostrū
 consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam
 nec minuimus, nisi q̄ in præparatione ei⁹ superflua
 remouemus. In vna ergo re consistit totum ma-
 gisterium istud. s. in Argento viuo. Et hoc expres-
 se dicit Alphidius filio suo. Scito fili, q̄ hic lapis, qui
 est radix, de quo omnes Sapientes tractauerunt, Ar-
 gentum viuum est. Et est quoddam Argentum vi-
 uum Albi coloris, & plusquam speculum splendēs.
 Item fertur in Turba. Initium totius operis est albe-
 do. i. Argentum viuum. Ruborq; succedit. Notetis
 ergo q̄ Acetum, Agnus, Aibachest, Albedo, Albo-
 rach, Album plumbum, Anima, Aqua, Aqua albi-
 ficans, Aqua grauis, Aqua mercurialis, Aqua mun-
 dificata, Aqua sicca, Aqua talchi, Aqua viua, A-
 qua viscosa, Aqua vitæ, Aqua vrinæ, Argen-
 tum viuum sapientum, Argentum viuum coagula-
 tum, Argyrion zotichon, Arsenicum, Auripigmen-
 tum, Azoch, Cain, Cambar, Caput corui, caspacha
 ia, Cœlum, Chesseph hai, Cor saturni, Compar, cor-
 pus album, corpus contrarium, Filius, Fumus albus,
 Gumma. Hermaphroditus, Hyems, humiditas adu-
 stiua, Humiditas aquosa. Inimicus, Lapis vnus, Ma-
 gnesia, Medicina vna, medium dispositiuum, men-
 struum, M E R C V R I V S, Occidēs, Ollus, Ouū,
 Phlegma, Plumbum, Primus, punctum, radix, Satur-
 nus, secretum Scolia, Senectus, Serinech, feruus fu-
 gitiuus, socius, Spiritus, stagnum, Sublimatum, suc-
 cus, sudor Solis, Terra residua, Ventus, vespera, vri-
 na puerorum, vultur, Zibach, & Ziua, idem signifi-

Notan-
 dum.

✕

ficant. Quorū omniū, & multorū aliorū nomina p
 lixitatis vitā dæ gratia omittimus. In compositione
 autē hui⁹ admirabilis mixtionis, seu maximi arcani,
 oportet nos sequi naturā. Nam (vt ait Geber) natura
 p se agit. Nos aut oportet tria scire, videlicet quid ē
 natura, quot sunt naturæ, & qualiter natura operat.

Secundum autem Aristotelem secundo physi-
 cæ auscultationis, Natura sic diffinitur. Natura
 est Principium, & Causa mouendi, & quiescen-
 di in illo in quo est primo, & per se, & non secundū
 accidens. Item secundum Auctorem perfecti magi-
 sterii. Naturæ, & complexiones primarum qualita-
 tum sunt quatuor, videlicet caliditas, & Siccitas, vt
 in Igne. Caliditas, & Humiditas, vt in Aere. Humi-
 ditas, & frigiditas, vt in Aqua. Frigiditas, & siccitas,
 vt in terra. Omnes autem istæ cōplexiones inæqua-
 les sunt, nec est vlla istarum, quam quærimus. Nam
 nos quærimus æquale, de quo dicit Ioannicius, q̄
 æqualis mixtio est vna, quando cum moderatione
 incolume dicitur corpus. Notetis ergo, q̄ dicit cum
 moderatione. s. prædictarū naturarū, videlicet cali-
 ditatis, humiditatis, frigiditatis, & siccitatis. Nā quā-
 do aliqua istarū naturarū aliā non excedit, tunc dici-
 tur corpus æquale, quia tantū est de vna, quantū de
 alia. Item notetis, q̄ incolume dicitur sanū, vel mū-
 dum ab omni causā corruptionis. Et scdm Geber. Notan-
 dum est plumbum purissimum, & est in eo æ-
 qualitas fixationis, vel spissitudinis duorum cōponen-
 tium argenti viui. s. & sulfuris, non autem æqualitas,
 quantū in mixtione argenti viui. Itē Hermes inquit.

Notan-
dum.

Filii Philosophorum corpora sunt septem, quorum primus est Sol, eorum optimus rex, & caput, quod nec terra corrumpit, nec res comburens comburit, nec aqua alteratur, eo quod complexio eius est temperata, & natura directa, in Caliditate, Humiditate, Frigiditate, & Siccitate. Nec in eo quid superfluum est, vel diminutum. Et ideo Philosophi prætulerunt ipsum, & magnificauerunt, & dixerunt, quod sic se habet Sol in corporibus, quemadmodum Sol in Stellis. Suo. n. lumine, & splendore omnia commutabilia germinat, & omnes fructus perficit nutu dei.

Quid plura, si ad hoc peruenire possimus? Habemus proportionatum ferè totum iuxta Socratem dicentem. Jam ergo Albi plumbi dispositionem vobis demonstravi, quo genito nihil aliud est, quàm opus mulierum, & ludus puerorum. Item notetis, quod Ingressio, Summersio, Coniunctio. Connexio, Complexio, Compositio, & Mixtio, idem significant in hac arte. Nihil. n. ingreditur, summergitur, coniungitur, connectitur, complectitur, componitur, quando miscetur. Ergo videamus quid sit mixtio, quia ipsa cognita per definitionem omnia alia cognoscentur.

Notandum.

Secundum ergo Philosophum primo de generatione. Mixtio est miscibilium alteratorum per minima coniuكتورum Unio. Notetis miscibilium. i. elementorum. Nam ipsa sunt prima principia unius cuiusque mixti, nec ipsi mixti manifestam, nec occultam scire possumus naturam, nisi sciamus ipsa elementa commiscere, seu componere, Unde Hermes dicit. Intellige fili quatuor elementorum scientiam, quæ

suis posita sunt rationibus in sua abscondita apparitione, Eorum. n. abscondita apparitio, nequaquam significatur nisi componatur, eò q̄ non perficiuntur donec sui colores peragantur. Notetis etiam per minima. i. per indiuisibilia. Nam si quid posset diuidi, non esset minimum, cum omnis pars minor sit suo toto. Apparet ergo q̄ per minima. i. per indiuisibilia fit mixtio Elementorum. Et q̄ Elementum sit minimum corporum apparentium, patet per definitionem eius. Elementum enim minima particula corporis est.

Tertio, videamus qualiter operatur Natura. Et certe quatuor modis. s. secundū quatuor mot⁹, qui sunt Corruptio, Generatio, Augmentum, & Diminutio. Alteratio. n. est secundum qualitatem mutatio. Agit ergo natura corrumpendo. Sed quia Corruptionis multæ sunt species, tentemus solum de vna, quæ vertitur in propositum nostrum. Et certe vna est Putrefactio. Vnde Hermes in allegoria sua. Scitote, q̄ artis origo est caput Corui, qui in nigredine noctis, & in claritate diei sine alis volat, & amaritudine nostra in suo sanguine exeunte coloratio accipitur, & a suo dorso mera accipitur aqua. Non est aliud caput Corui, nisi nigredo noctis. Quia sicut ista sunt nigra, & obscura respectu diei, sic corpus putrefactum respectu corporis mundi, q̄ ex putrefactione oritur, seu per nostrum artificium extrahitur. Sed cuius coloris debet esse istud corpus mundum? Certe albi coloris. Vnde Hermes. Scitote rumororum inquisitores, & Sapientiae filii, q̄ Vultur su

pra montem extensum in cacumē voce magna clamat, inquit. Ego sum Albus nigri, & citrinus albi: & Rubeus citrini, veridicus sum certè, & non mentior. Notetis ergo albus nigri. Nam ipsū albū, ex nigro extrahimus. Itē Alphidius. Argentū viuū quod ab eo. s. corpore nigro extrahitur, est humidū, albū, a corticib⁹ mundū, ne opus percat. Viso ergo q^d primus motus naturæ est putrefacere, videndū est qualiter fit. Et vt perfectè sciam⁹ facere, oportet nos habere cognitionem principiorū tam naturaliū quam Artificialiū. Nam qui principia ignorant, finem nō inuenient.

Rimum ergo principium naturale est materia, seu causa materialis terræ, aquæ, ignis & æris, sub nutu dei, vel Marthek, q^d græcè neusi theu dicitur, & Hebraicè recon heloim, positus in literis, & numeris: notatis per lineam perpendicularem vt infra, ac diuisis per æquales, & inæquales partes, tali videlicet modo.

N . . . 13
 V . . . 20
 T . . . 19
 V . . . 20

72

D . . . 4
 E . . . 5
 I . . . 9

18

90

9

2

18

9

8

72

18

90

Putrefactio. 42

Generatio. . 30

Alteratio. . 18

. 90 .

M . . . 12
 A . . . 1
 R . . . 17
 T . . . 19
 H . . . 8
 E . . . 5
 K . . . 10

12

12

1

17

19

8

5

10

72

D . . . 4
 E . . . 5
 I . . . 9

4

5

9

18

90

9

2

18

9

8

72

18

90

Biiii

N . . . 50
 E . . . 5
 Y . . . 400
 Σ . . . 200
 E . . . 5
 I . . . 10

. . . 670

Θ . . . 9
 E . . . 5
 O . . . 70
 Y . . . 400

. . . 484

. . . 1154

Putrefactio. . 539
 Generatio. . 386
 Alteratio. . 229
 . 1154.

200 . .

. 90 .

. . 6 .

700 .

996 .

. . 1 .

. 30 .

. . 5 .

. 10 .

600 .

646 .

1642.

Putrefactio: . 772
 Generatio. . 544
 Alteratio. . 326
 . 1642.

Γ
 κ
 ρ
 σ
 τ
 υ
 φ
 χ
 ψ
 ω
 θ
 ζ
 η
 δ
 γ
 β
 α

A. Secundum est Calor id est Ignis alienus, qui est instrumentum mouens ipsam materiam ad putrefaciendum, & non aliud agens in mundo.

Vndè inquit Alphidius. Scito fili, q̄ substantia agēs in hoc toto mundo est vnum. s. Calor. Calore enim sublato, nullus omnino motus est. Mot⁹ autem est actus, ideoq; dispositionis, & operis radix calor est. Sed cum multi sint gradus calorum, siue Ignis, videamus quid sit iste, & in quo gradu est.

ET certe Ignis, siue Calor, ē Ignis siue Calor Intētissim⁹, sic testāte Maria. Mensura Ignis tui esto sicut Solis in diebus Iunij, & Iulij. Et vocatur Fimus equinus, vt inquit Alphidius. Igne coquitur: quod tibi ostendam. Et est calidus, & siccus in quarto, cuius proprietas est augmentare siccitatē, condensando humiditatem. Nam sicut Ignis Fimi augmētat frigidum, & humidum propter suam frigiditatem, & humiditatem, quæ prohibetur: Ita fortitudo Ignis calidi, & sicci, siccitatem disponit, naturam humidam in naturam siccam (vt scitis) terminando. Huic autem non assimilatur alius in mundo nisi Naturalis, qui est Ignis Solis in visceribus terræ. Visis igitur principiis naturalibus, videamus Artificialia.

Pincipia Artificialia sunt instrumenta, in quib⁹ perficitur ista putrefactio. Et Primum est CARRAHA: Secundum est ALVDEL. i. Véter equi: in quo debet poni materia: de quo Vincētius dicit. Solutiones corporum & spirituum, instrumenta sunt multa: vnum tamen dicitur Venter equi. Et

fit duobus vasis : quorū alterū, ē Aludel & in ipso :
 Materia ponitur : statque in Fornace : & subtus nu-
 tritur I gnis : vt buliat. Auicenna dicit, q̄ istæ dispo-
 sitiones non possunt fieri nisi in vase duplici cogni-
 to, quod vas est Venter equi supra nominatus. Itē
 cum diffinitio sit omnino quid esse rei significans,
 videamus quid est putrefactio rei, vt melius cogno-
 scamus eam.

Secundum autē Ioanniciū. Putrefactio est
 corruptio substantiæ rei ex vaporum retē-
 tione. Si. n. dispergat̄ per ærā, non putrefit.

Quare debet aludel sic adaptari, ne respirare possit.
 Vel potest aliter sic diffiniri. Putrefactio est substā-
 tialis humiditatis corruptio ex indigētia caloris na-
 turalis, superabundante calore alieno artificiali exte-
 rius agente. Notetis calore alieno superabundante.
 Nam ipse calor alienus est instrumentum agēs, seu
 perficiens putrefactionem corruptione humida.
 Sed per quem modum facit hanc corruptionem ca-
 lor? Respondemus. Calor calefacit rem sibi super-
 positam, & calefaciendo facit euaporare humidita-
 tem, qua humiditate omnes partes siccæ terreæ con-
 tinuabantur, & faciebant vnum corpus continuum
 & vnā rem, & ita calor corrumpit, & putrefacit ip-
 sam rem, sicut videtur in ligno in igne posito. Nam
 fortitudo caloris ipsius ignis, facit euaporare a ligno
 Aquam, & Oleum, mediātibus quibus lignum pri-
 mo erat corpus continuum, modo post separationē
 Aquæ, & Olei, remanent cineres, & partes siccæ ex
 toto discontinuatæ, & puluerizatæ. Et propter istā

Notan-
 dum.

similitudinem, putrefactio vocata fuit cinis a Philosophis. Vnde rectè inquit hermes. Ne argentum viuum negligentia tradas, nigrum cinerem dealbat, & per sapientium ignem fit opus. Ideo vocata fuit etiam calcinatio. i. Putrefactio, propter eandem similitudinem. Nam sicut fortitudo ignis priuat lapidem sua humiditate & de ipso facit calcem, sic putrefactio. Vnde parmenides in turba. Nisi veritatis naturam, eiusque compositiones, & complexiones sciatis, & bene coaptetis consanguineum consanguineis, & primum primo, in conuenienter facitis, nec quicquam operamini, eo quod naturam cum suis consimilibus naturis consequentur eas, & lætabuntur in eis. Namque putrescunt, vel disiunguntur, eo quod natura naturam regit, quæ ipsam diruit, & in puluerem vertit, & in puluerem deducit. Apparet ergo, quod per putrefactionem res destruitur, & in nihilum deducitur, sicut lapis per calcinationem. Viso igitur quid est putrefactio, & qualiter fit, videamus signa per quæ possumus cognoscere quando erit perfecta, & quando non.

Duo quidem sunt accidentia principalia, per quæ possumus cognoscere ipsam esse factam, aut non. s. Color, & tactus. Color. s. Niger, tactus. s.

Ponderosus. Vnde auctor perfecti magisterii. Plumbum in sua altitudine est plumbum, & argentum, frigidum, Siccum, terreum, melancholicum, nigrum, marcidum, foetidum, ponderosum, & foemineum.

Ex iis ergo apparet, quod putrefactio tunc est perfecta quando est nigra, & ponderosa. Item notetis, quod argentum nostrum, Calcinatio, Incineratio, Me-

Notandum.

lancholia, Nigredo, Nox, Putrefactio, Prægnatio, & Spūtum idem significant. Sed quid remanet corruptum post Putrefactionem? Respondemus. Substantia formæ, quæ ante putrefactionem erat in potentia rei introducta ex proportione Elementorum, ex quibus erat composita. Quia materia non ita corrūpitur, vt penitus annihiletur, seu ad nihilum reducat, cum elementa destrui a nobis non sit possibile, sed Essentia, & Forma, quam ex mixtione susceperant, bene penitus annihilantur. Nam totum integrale (puta domus) consistit ex suis partibus integralibus. Destructa vero, seu disiuncta vna parte a loco suo, quem locum prius habebat in toto destruitur forma, siue Essentia totius domus, & tamen remanent Lapides, Ligna, & Fundamenta, ex quibus constabat domus. Sic etiam in proposito nostro. Nam separato humido a loco suo, quem habebat in composito elementari, tanquam pars integralis in toto, & hoc per calorem eleuantem ipsum, & separantē ab aliis partibus, annihilatur penitus forma, & essentia ipsius mixti. Substantia tamen humidi non annihilatur, nec potest annihilari. Sed contra. Nonne si ponamus ollam plenam aquæ ad ignem, per virtutē caloris cōsumetur, ita q̄ nihil remanebit? Certe sic. Ergo substantia eius penitus annihilatur. Respondemus. Quod Aqua habet substantiam valde subtilem, & raram. Item habet contrarias qualitates penitus qualitibus ignis. Nam Caliditas ignis frigiditati aquæ opponitur, & siccitas humiditati. Cum ergo caliditas ignis frigiditati aquæ aduenit, pugnant in-

ter se: & si caliditas vincat aquæ humidæ frigiditatē, intantum subtiliat, & ratificat substantiam aquæ, q̄ transmutat eam in substantiam Aeris. Nam Aer generatur ex Calido ignis, & Humido aquæ. Et Terra ex Sicco ignis, & Frigido aquæ. Vndæ Morienus.

Quatuor sunt Elementa, quorū duo sunt principalia, & summoperè contraria, vt Ignis, & Aqua. Alia vero duo generantur ex istis, vt Aer, & Terra. Hoc etiam declarat Albertus optimè in libro perigeneleos. Item videmus nubem pluuialem virtute calorū sursum ascendere, & contra naturam suam eleuari. Nam Aqua de natura sua semper deorsum petit: tāquā graue, & cum venit ad locum perpetui frigoris, in quo frigiditas superat caliditatem, tunc nubes cōuertitur in Aquam virtute suæ frigiditatis inspissantis, & conuertentis substantiam nubis in aquam, & ita generatur pluuia. Et etiam cum ventus borealis, cuius natura est frigida, & sicca, obuiat australi, tunc si frigiditas borealis superat caliditatem australem, condensatur, & cōgelatur nubes, & hæc aliquoties in Aquam conuertitur, aliquoties in grādinem, aliquoties in niuem. Ex quo apparet, q̄ substantia Elementorum non potest annihilari, sed recipit transmutationem, cum natura vnius naturam alterius superat.

Secundus autem motus naturæ est Generatio. Cum Corruptio vnius, est Generatio alterius, Philosopho teste primo de generatione. Et est impossibile materiam esse, quæ non sit sub aliqua Forma, primo physicorum. Nam quando agens de

struxit mixtionem primam, seu proportionem elementorum, quæ faciebat rem esse sub prima forma, statim introducit aliam. Et quæ forma est illa? certe corporis corrupti, quod vocatur a Sapien- tibus huius artis Saturnus, vel plumbū, vel æs propter suā nigredinem, & immunditiā, a qua nigredine, & immunditia debet fieri mūdatio. Vnde inquit hermes. Hoc fili noscās, q̄ nisi quis sciat ducere prægnationem, facere generare, mortificare, & species viuificare, lumen inducere, ac mundificare, quousq; igni purgentur, colorentur, & a maculis vltimis mundificentur, velut a nigredine, & tenebris, nihil fit. Si autem hoc quispiā fecerit, maioris dignitatis erit possessor, vt reges eū venerentur. Item alteratio est mutatio secundū qualitatem facta ex quadā materiæ locali permutatione, qui quidē mot⁹ cōtinet in se præcipalia huius magisterii, de quibus dicit geber. Sunt itaq; huius artis principia modi operationum ipsius quibus applicatur Artifex ad hoc magisterium, qui quidem ad se inuicem sunt diuersi. Est. n. vnus modus sublimatio, & descensio alter. i. secundus. Et vnus est distillatio. i. tertius. Et vnus ex modis est calcinatio. i. quartus. Et alius solutio. i. quintus, sextus, coagulatio, septimus vero, Fixio. octauus demū est, cæratio.

Primus ergo modus fuit sublimatio. Et causa inuentionis eius fuit, quia non nouerunt antiqui Philosophi, nec nos, nec qui post nos venturi sunt, aliquod q̄ vniret corpora nisi spirit⁹ solos, vel q̄ naturam spiritus, vel corporis in se contineat, sed

hos proiectos super corpora sine illorū mundatio-
 ne, viderunt non perfectos colores dare, vel ex toto
 corrūpere, denigrare, aduertere, & defcēdare. Note-
 ris ergo, q̄ dicimus sine illorū mundatione. Igitur Notan-
 dum. mundatio debet fieri. i. ista a nigredine, & tenebris.
 Et ita sentit hermes. Sed quid est illud, q̄ parit istā
 nigredinem? certe humiditas aquosa, & adustiua.
 Vnde auctor trium verborum dicit, q̄ humiditas
 adustiua est fumus aquosus, de quo dicitur, humidi-
 tas aquosa, & adustiua corrumpit opus, & tingit in
 nigredinem. Verum humiditas illa, quæ parit nigre-
 dinem, impedit albū fumum, quo deficiente aurum
 archimiæ non fit, Morieno itaq̄ testante. Nisi fumus
 albus fuisset, aurum archimiæ non fuisset. Item de
 hoc idem. Nota, q̄ de fumo albo interrogasti, scire
 te conuenit. Fumus albus est anima, & Spiritus illo-
 rum corporum, quorum animas iam extraximus, et
 iterum eas suis corporibus coniunximus. Ista ergo
 Anima suum corpus ingressa dealbat ipsum, et mū-
 dat ab omni nigredine. Vnde parmenides in Tur-
 ba. Scitote, q̄ si superficies dealbatur intrinseca
 eius dealbantur, & si superficiem æris dealbauerit,
 intrinseca eius dealbabuntur. Item lucas. Argento
 autem viuo gubernato omne corpus dealbatur, &
 natura naturam conuertit.

Siccū ergo & hūmidum accipite, & extrahite fu-
 mū albū ab ipsis, & custodite ne pereat. Sed qua-
 liter generat̄ istē fum⁹ alb⁹? certē p̄ putrefactio-
 nē, & mūdificationē. Primò materia corrūpiť, fitq;
 per calorē ignis separatio vnius fumi adustiui, qui

tigit in Nigredinem ab isto Fumo albo, qui erat ante mixtus sibi in prima materia, sub vna forma tamē & ita recipit mundationem vnam per ignem. Nam alteram postmodum recipit per artificiū nostrum. s. per Sublimationem, & Distillationem, vt infra. Et hoc est, q̄ dicit Hippocrates in aphorismis. In perturbatione, & vomitu, qui sponte fiunt, si qualia oportet purgari, purgentur, bene erit. Si vero non, e contra. Quod sic exponimus. In perturbatione vētris. i. Putrefactionibus, quæ fiunt in Aludel. Et vomitibus, qui sponte fiunt. i. Sublimationibus, & Distillationibus, quæ fiunt in Caraha ascendendo sursum sicut est vomitus. Si qualia oportet purgari, purgentur, bene est. Si non, male. Ex iis ergo apparet, q̄ si bene sciamus facere Putrefactionem, quæ est turbatio Elementorum, seu Deligatio, vel Mundificatio, & bene per Sublimationem, & Distillationem separare hoc ab hoc. i. purum ab impuro nobis bene erit, & si non, male. Et notetis, q̄ adhæret pars vna fixa cum fecibus, quæ nunquam per Ingeniorū genus aliquod separari ab illis posset.

Notandum.

A. **E**T cum Fumus ille fuerit mundus, & albus, tūc erit aptus ad coniungendum cum suo corpore, vt diximus supra, aliter non, vt scitis. Vnde inquit Morienus. Si quis animam extraxerit, & eam sursum ascendere fecerit, & ab ea omnem nigredinem, & fetorem abluerit, postea cum suo corpore coniunxerit, & demum mortificauerit, videbit maxima mirabilia in mundo. Visa igitur generatione illius Fumi albi, qui fit per separationem Fumi adu-

stui ab eo in putrefactione, & mundificatione, videamus illam quæ fit per sublimationem, & distillationem. Et primo videamus, quid est sublimatio, & quare fuit inuenta.

Sublimatio. n. est rei siccæ per ignem eleuatio cū adhiærentia suo vasi. Causa autem inuentionis eius fuit mundatio spirituum, aliter impossibilis est, vt iam dictum est supra.

Distillatio vero est putrefactæ liquorosæ rei a fece suæ turbulentia separatio, & hæc fuit generalis. Specialis autem fuit inquisitio aquæ puræ, ita vt corpus solutum post ipsius aquæ resolutionem non possit infici, nec corrumpi.

Distillationem vero pluribus ponimus modis. s. per manicam, & cineritiū. per manicam, n. sic. Fiat furnus distillationis in quo primo collocetur carbo, & coaptetur ei benè, & postea sup carbones accensos substantia distillanda ad spii iudicium vnus digiti, & desuper etiam carbones vsq; ad summitatē furni, & dimittatur operari quousq; totum distilletur. Modus vero alius per cineritium sic fit. Collocet substantia ī fouea cineritij, ac desuper ligna accēsa, & permittat operari quousq; tota munda exeat. Prima aut distillatio maior est q̄ sc̄da, quia manica acuitatē caloris plus infert q̄ cineritiū. Fit etiā per balneū arenæ. Et causa inuentionis talis balnei, fuit substantiæ puræ in naturā suam extractio. Quoniā per distillationē primā, & secūdā substantiæ, fuit balnei Saturni sola serenitas. Visis ergo modis distillādi, & quid ē distillatio, accedam⁹ ad feces.

x y Verum secundum hermetem. In vna quaq; re corruptibili tria sunt consideranda. Primum quod est vtile aqua, secundum oleum, tertium fex. Tamen nullum istorum habet esse in corpore isto corrupto, sed confusum, & indiuisum, quod corpus ab aliquibus vocatur hyle, vnde dicitur, Deus creauit primo caelos & terram, quos caelos vocamus sublimationem, terram vero corpus nigrum, Et ex limo istius terrae plasmauit Deus Adam & ex Adam viraginem, quod est corpus nostrum, in quo sunt aliquae essentiae corruptionis, quae prohibentur. Vnde inquit alphidius. Scito fili, quod in libro fit librorum perfectio, & certissimum est opus eis, qui ratiocinantur, iam ergo mandavi tibi quod proponis, videlicet Adam, & prohibui ea, quae opus corrumpunt. i. Viraginem. a medicis vero vocatur hoc corpus corruptum massa ptyssanaria, ex qua generatur in stomacho chylus, & ex hoc chylo generatur in hepate quatuor humores. s. Sanguis, Cholera, Phlegma, & Melancholia: & ex iis corpus sustentatur, nutritur, & regitur. Hoc idem ipsi dicunt per alia verba. Nam natura primo procedit in stomacho dealbando, secundo in hepate rubificando, vltimo in membris subtiliando.

li
x. Accipiamus ergo terram rubeam, ac cum sua aqua mundificata in aludel, igne, & aere mediantibus aequaliter coniungamus, vt corpus vnum viuum, seu aqua sicca, vel fumus albus fiat per viam putrefactionis. Haec aqua, seu putrefactio vocata fuit initium operum, & clavis operum per Alphidium sic dicentem. Scito fili, quod intus thesauri non sunt ab

scconditi, verum in ea seruati coram tuis oculis cum
 domum ingredieris, volo tamen tibi vnam clauem
 tribuere, quam eorum signa voco, q̄ si rationē ha-
 bes, residuas tres clauēs scies, & extrahes tua scientia
 ex ea. Porro ~~hæc~~ vna clauis est aqua ficca, quæ sit
 per vas sapiētum, & modo putrefactionis. Per istam
 vero clauem incipit opus, & sit per ipsam postmo-
 dum extractio reliquarū trium clauium, & cognō-
 scuntur. Mixtum igitur ac putrefactum æquatum
 prædictum, iterum in mundo aludel, nam aliud vas
 nō potest ignem sustinere, recipiatur. Colloceturq;
 in furno generationis, ac detur ignis, vt totum illud
 ī marthek deueniat, absq; aliqua terminatione ignis
 prætermissa, quia motus debet esse continuus (vt sci-
 tis) & non interruptus. Propterea memento te om-
 nia necessaria quousq; totum perficiatur.

Tertius motus naturæ est augmentum, quod fit
 admodum augmenti lunæ. Nam sicut per as-
 pectum solis luna incipit illuminari, & postea
 omni die augmentatur lumen eius quousq; tota sit
 illuminata, sic etiam magnesia incipit per fimum ru-
 bificari, donec tota fuerit rubificata. Et hoc dicit
 hermes in secreto suo, videlicet vitis sapientum suc-
 cus in. 42. diebus extrahitur, eius vinum in fine. 30.
 peragitur, de cætero ipsum diminuit, trituratio ve-
 ro augmentat, eo q̄ luna post. 15. diminuitur, & in,
 30. augmentatur. Fit etiam hæc coniunctio admo-
 dum corporis, & animæ. Nam sicut anima cor-
 pus ingreditur, & continet ipsum, sic fumus al-
 bus corpus suum. Vnde inquit Alphidius, Prose-

quente fugienti obuiante ab eis fuga aufertur, & veritas sequitur, & natura cœpit suum comparem vt inimicum, & se ad inuicem continuerunt, & continent, quoniam anima corpus introiuit. Istud punctum est secundū punctū martis scđm hermetem. Scđm vero ordinem est Iouis. In domo cui' posuimus Martem. Et quare ibi appositus fuit, videat' particula nostræ diuisionis sub titulo cineritij. c. Res alopis mūdāta. Idem dicit Rodianus cum embryo- ne reducit. Notetis embryon. Embryon. n. est frustum carnis, seu massa, ex qua natura format in matrice foetum: & disponit omnia mēbra sua. Sic istud punctum est massa: seu lapis, ex quo totum magisterium perficitur. Item istud punctū est etiā materia, ex qua omnia metalla ducunt originē. Vnde inquit Alphidius. Vt enucleatius intelligas me loquētem, volo vt scias de qua materia metalla ducunt originem. Attende itaq;. Aquā grauis, & viscosa in visceribus terræ non habens exitum foras, si prope est Sulfur, eius excocta calore conuertitur in argentum viuum. Et sic Notetis, qđ Aqua viscosa, & Sulfur sunt materia omnium metallorum, argenti viui. Hoc idem dicit geber, cum diffinit argentum viuum dicens. Argentum viuum est Aqua viscosa in visceribus terræ Substantiæ subtilis Albæ terræ per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima quousq; humidum contempere tur a sicco, & siccum ab humido æqualiter. Notetis ergo, Aquā viscosam, & Substantiā albā, qđ dicimus esse etiā Materiā argenti. Item notetis, per calorem

Notandum.

Notandum.

Notandum.

temperatissimum tanquam per instrumentum per
 ficiens ipsam. Item notetis, modum perficiendi cū **Notan-**
 dicit, quousq; humidum cōtemperetur cum sicco. **dum.**
 Item notetis, q̄ ær, arbor, argentum, Argilla, Argy
 rion, caspa, chesseph, Consanguineum corpus. **Cor Notan-**
 pus impropriū, corpus nigrum, eua, fada, fœmina, **dum.**
 Gallina, Giumis, Gumma alba, hypostasis alba, Li
 gnū, Linea, L V N A, Magnesia alba, Materia, Ma
 ter, Massaptyssanaria, Mediū cælum, Meridies, ni
 gredo, niger cinis: Ouis, Sanguis, Secundus, soror,
 substantia subtilis, ver, virago. virilitas, Vnio spiri
 tuum, vua acerba, & tenebræ idem sunt. Vifa autē
 mixtione, putrefactione, generatione, & augmen
 tatione argenti viui videamus eius fixationem, quæ fi
 xio fit per diminutionem, quæ est quartus motus na
 turæ, quæ diminutio dicitur, & fit per decoctionē,
 vt narratum est supra in præallegato secreto herme
 tis, videlicet. Vitis sapientum &c. Nam sicut Luna,
 postquam plena est, de die in diem incipit diminui,
 donec de ipsa nihil appareat, sic albedo, & illumina
 tio istius corporis incipit diminui per decoctionem,
 donec tota albedo diminutā sit, & appareat rube
 do per nigredinem, & citrinitatem, quæ penitus ap
 parebit, si non remāsit aliquid de illa humiditate a
 quosa, quæ mittit albedinem. Si vero remansit ali
 quid de illa humiditate aquosa, quæ mittit albedi
 nem, tūc non est facta exsicatio. Siocetur ergo do
 nec deueniat, & tunc bene erit. Et hoc est: q̄ dicit
 Hippocrates in aphorismis. Inanitio, si qualē oportet
 fieri, fiat, & confert, & bene erit. Si vero nō econ

A. tra. Glossa, Nota Inanitione. i. Exicatio. Itē Hermes.
Ponite igni ipsius humiditatem, & in humido ignē
habitare facite, qui ignis huiusmodi humiditatis co-
lorem augmētat, & siccitate cōbustionem, donec
in finem ducatur. i. perfectū fiat. Item inquit alphi-
dus. Inspice fili: quia scripturus sum tibi librum cu-
ius verba si intellexeris, hanc artem inuenies, si fue-
ris de ijs, qui eam inuenient. Si vero hæc verba non
intellexeris, non accedas ad operandum, nisi si inci-
pias tentare, & aquas coquere: quæ putrefaciendo
spissantur putrefaciēdi humiditate, vi siccitatis, neq;
ipsius, cuius gen^o ē duo lapides de genere lapidū, ex-
tractum. n. est ex lapidibus, quæ in quolibet anni tē-
pore generantur. Notetis ergo, q̄ per putrefactio-
nem fit Inspissatio aquarum. i. Frigidi, & Humidi,
& econtra in siccitatis naturam, quod apparet, vt di-
ctum est supra, per putrefactionem, & generationē
in secreto. Accipiamus ergo terram rubeam &c. Nā
frigidum, & humidum cum incipit alterari, effici-
tur nigrum, vt carbo. Vnde inquit hermes in allego-
ria sua. Lapis noster inquillitus caret simili, & est ci-
trinus, aureus, extrinsecus, & intrinsecus. Cum au-
tem corpus eius alteratur, fit nigrum, & tenebro-
sum, vt carbones. Spiritus autem ab eo ablatus colo-
re est Rubeus. Spiritu autem, & anima sibi redditis
vuit, & lætatur, & vides eum ridentem, & hilarem,
ac morte carentem. Benedictus igitur sit ille, cuius
dispositio sit hæc, qui mortificat, & viuificat, & om-
nipotens est. Itē hermes in eodē loco. Ego sum al-
bam nigri, & nigrum albi. Et sic apparet, q̄ altera-

Notan-
dum.

tio est ab albedine in nigredinem, & a nigredine in
 albedinem Et vlteri⁹ ista deficcatio, siue dispositio
 continuè fiet eius conuersio in caliditatis naturam,
 quod est in rubedinem, quæ tamen puenit ex pau-
 citate nigrificandi. Hoc idem dicit rosinus cum di-
 cit, q^d ars MARTHEK nõ fit nisi ex S T A G N O.
 Ex quibus potest intelligi, q^d vnus est dispositio al-
 bi, nigri, citrini, & rubei. Et hoc est, quod dicit alphi-
 dius Scito fili, q^d in huius maris profundo Marga-
 ritæ diuersorū colorum nascuntur, in quo & hya-
 cinthus diuersi coloris ascendit, & etiam ipsum. s.
 Marthek colorat corpora per colorem suum. Cum
 n. fuerit calidum, erit rubeum, cū vero frigidū fue-
 rit, erit album, Similiter coloris, & candoris Solis, &
 Lunæ, & rubeū est caliditas, & albedo est frigiditas,
 itellige ergo & obserua. Item notetis, q^d rubedo est
 signum caliditatis, & albedo frigidatis, & istud est Notan-
 Tertium punctū artis scđm hermetē, cū dicit. Ter- dum.
 tio mense operatur Mars agens in materia ex sua ca-
 liditate, & siccitate diuidit, & sequestrat massam ip- Notan-
 sam, & membra disponit. notetis membra. Nam si- dum.
 cut in matrice natura disponit membra ipsius foet⁹,
 tanquam partes integrales ipsius foetus, sic & istud
 corpus rubeum est pars integralis eleisiris, seu medi-
 cinæ. Nam in omni compositione, quæ fit postquā
 istud corpus creatum est, cadit semper tanquā pars
 integralis compositionis, vt inferius declarabitur.
 Itē notetis, q^d istud corpus habet multa nomina. Notan-
 Vocatur. n. Adam, Aestas, almagra, altum, anima, a- dum.
 ries, aurum, cancer. Camereth, cinis tartari, cho-

lera, Corpus proprium, Corpus rubeum, Corfuffe, Deeb, Dehab, Ferrum, forma, frater, Fructus, gall^o, Gophris, gūma rubea, Homo, Iuventus, kibrit, Lapis indrademus, Lapis indus, Lapis rubeus, lux, magnesia rubea, mane, Mars, Marthek, Masculus, metros, minera, neufi, nutus, Oleum martis, Oleum incombustibile, Oleum rubeū, Oliua, Oriens, Pater, reczon, rubedo, rubinus, Sal vrinæ, Sericon, S O L, Sulfur rubeum, Terra rubea, Tertius, thion, vinum vitellus, vitriolum rubeum, vitrum, Zaaph, & etiam multis aliis nominibus a Sapiētibz appellatur, quæ quidem nomina non sunt ei attributa scđm vnam rationem, seu proportionem. Nam philosophi qui vocauerunt eum Adam, æstatem, Alinagra, altum, animam: arietem, aurum, cancrum, carmeth, cholera cinerem tartari, Corpus proprium, corfuffe, Deeb, Dehab, Formam, fratrem, Fructum, gallū gophris, Hominem, inuentutem, kibrit, Lapidem indrademum, Lapidem indū, lucem, Mane, Martem, Marthelk, Masculū: Metron: Minerā: Neufin: Nutum: Oliuā Orientē: Patrē: Reczon, Sal vrinæ, Solē, tertium thion, vinum, vitrum, Zaaph dixerunt hoc ppter suam complexionem. Nā omnia hæc dixerunt quia Calidæ, & Siccæ complexionis sunt. Qui verò vocauerunt ipsum Corpus rubeum, gummam rubeam, Lapidem rubeum, magnesiā rubeā, Oleū rubeum, rubedinem, rubinum, Sericon, Sulfur rubeum, Terram rubeam, vitellum, vitriolum rubeū, propter colorem rubeum hoc dixerunt. Qui autē nominauerunt ipsum ferrum, Oleum incombusti-

bile, Oleum martis, propter impotentiam fusionis duræ hoc dixerunt. Nam cum hoc corpus per decoctionem priuatum sit vna humiditate, quæ faciebat ipsum fluere, & necessè est corpus siccū non fluere, ideo vocauerunt id esse ferrum, quia inter alia corpora ferrum dicitur maximè, Fixū. Sic etiam istud corpus per priuationem humiditatis, quæ faciebat ipsum primò Volatile, modò est necesse, vt remaneat fixum. Nam omnia corpora non fixa figurantur per talem priuationem humiditatis, quæ vocata fuit calcinatio a multis Philosophis. Vnde inquitgeber. Calcinatio est rei per ignem purificatio, seu pulverizatio ex priuatione humiditatis partes consolidantis, & fluere facientis: Et causa inuentionis calcinationis spirituum est, vt ibi melius figantur. Sic ergo fit per priuationem humiditatis volatile fixū, & molle durum. Item fit mutatio de natura in naturā, et aquæ in Ignem secundum naturales Philosophos, vt scribitur in turba Philosophorum. Itē mutatio complexionum, vt frigidæ, & humidæ cōplexionis, in calidam, & Siccā, seu Phlegmaticæ complexionis in Cholericam secundū medicos. Item fit Spirituale corporeum secundum Auctorem perfecti magisterii. Item fit de manifesto occultum secundum Rodianum in libro trium verborum. Itē notetis, q̄ in vno quoq; corpore sunt tres dimensiones. s. Altitudo, Latitudo, & profunditas Philosopho teste primo cœli.

Notandum.

A Latitudo est illud, qđ manifeste apparet de corpore, & primò subiacet visui nostro.

Exempli gratia. Lapis noster in prima sui creatione est albus, & ita apparet prima facie quia dicimus ipsum frigidum, & humidum (vt est) rodiano sic asserente. Lapis noster est aquaticus, quia est frigidus, & humidus, & aqua est frigida, & humida, & humida aqua currit. Ideo iuro per memetipsum, qd verum est. & talis dispositio dicitur corporis altitudo.

L Altitudo vero est illius medicinae dispositio, per quam itur ad profundum, quae nostra medicina est, & est vita altitudinis, ac profunditatis, tamquam medium inter duo extrema, seu contraria; per quod in extremum peruenitur, quia impossibilis est transitus de extremo ad extremum sine medio. Saepe enim dictum est, qd lapis noster est humidae, & frigidae complexionis. Nam si volumus eum facere transire ad medicinam disponentem, necesse est, vt altera qualitas destruat in eo. Destruitur autem per putrefactionem. Nam frigidum, & humidum per putrefactionem inspissatur, & eius humiditas vertitur in Siccitatem, & sic fit transitus ad medicinam disponentem, quae est caliditas, & siccitas, quae dicitur latitudo.

N A tura tamen a frigido, & humido frigiditatem, & a calido, & sicco siccitatem recipit, & fit terra. Postea vero per calorem excedentem caliditatem, quae remansit in corpore, fit transitus ad contrarium destruendo frigiditatem, & introducendo caliditatem, quae dispositio dicitur profundum, seu occultum corporis, & hoc optimè patet in libro perfecti magisterii in particula illa. Fer-

rum in sua altitudine est frigidum, humidum, calidum, siccum, cholericum, rubeum, acutum, odoriferum, masculinum, & cætera.

V Iso demum qualiter argentum viuum trásubstantiatur de natura in naturam, s. de frigiditate, & humiditate in caliditatem, & siccitatem, Et quia in isto puncto, maior pars Philosophorum incipit loqui. Vt alphidius de minera. Sulfur rubeum dixit. Notetis, q̄ minera huius operis est sulfur rubeum, & secundum Lucam masculinum, cum dicit. **Notandum.** Accipite Marthek, & dealbate eum, & cætera. **Masculinum .n.** promulgauit, & plures alij sapientes possent adduci in eandem sententiam, quos in presentia omittimus breuitatis gratia. Ratio autem quare omnes ferè initium sumpserunt in isto corpore rubeo, est, quia istud corpus rubeum est principium totius tincturæ, Nec fit tinctura vera sine eo. Vnde rosinus inquit. Sciatis, q̄ non fuit aliquis qui in hac arte verbum dixerit a fidelitate denudatum præter hermetem. Cum dicit. Scitote, q̄ non fit tinctura vnquam, nisi ex rubeo lapide. Item geber de essentia solis asserit, q̄ Sol creatus est subtillissima argenti viui substantia, & ex substantia pauca sulfuris mundi, & puræ rubedinis fixi, clari, & a natura sui mundati tingētis illud. s. Argentum viuum. Item idem geber dicit de Sole. Aurum est preciosissimum metallorum, & est tinctura rubedinis, quia tingit, transformat, & illuminat omne corpus, quoniam alumē est, & tinctura vera, & p̄fectio totius operis diuini, quod Deus electis suis largitur, & non aliis, cui sit honor laus, & gloria.

DISPOSITIONES ARTIS METALLICAE.

Fornax:
Caraha.
Aludel.

Gradus.

Tempora.

Ignis alienus.

Terra.

Aqua.

Ignis naturalis.

Aer.

Remotio superfluitatum Elementorum.

Mixtio æqualitatis prædictorum.

Putrefactio Mixtionis.

Generatio putrefactionis.

Augmentatio Generationis.

Disiunctio Augmentationis.

Ignis Disiunctionis.

Alteratio Ignis.

Distillatio Alterationis.

Ponderatio Distillationis.

Cineritium Ponderationis.

Aqua examinationis Cineritij.

Vnio examinationis Aquæ.

Corp^o cōgregatiōis vnionis. Aquarū examinatiōis.

Iustificatio Vnionis.

Cæmentum Iustificationis.

Forma.

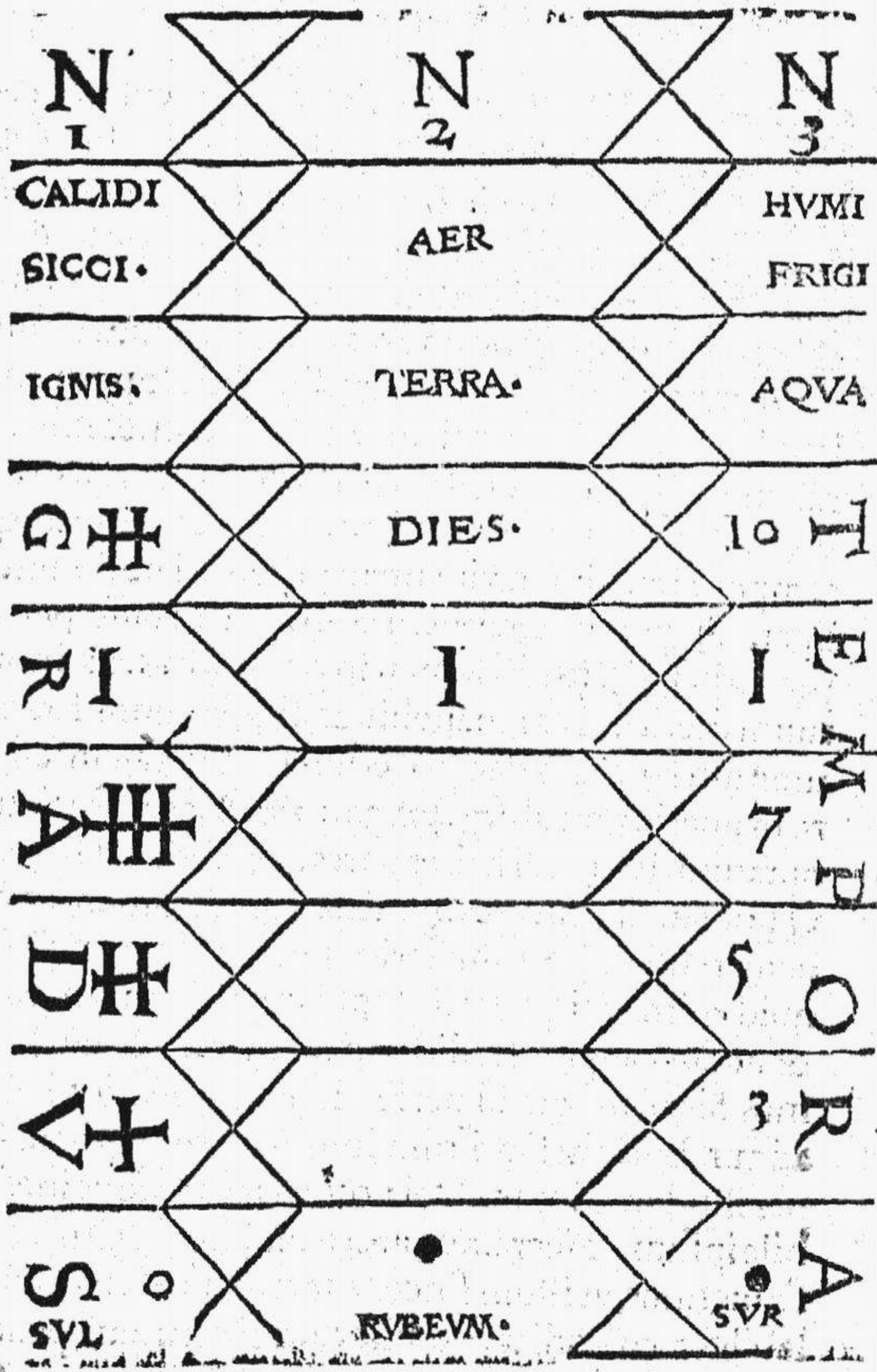
Medium dispositiuum.

Materia.

Infertio Iustificationis. Cæmentationis

Summarium Artis Metallicae.

Naturarū lapidis Metal-
lorum Num-
meri.

Naturæ pri-
marum qua-
litatum lapi-
dis prædicti.
Res materia-
les.

Prima clavis.
Et Remo-
tio supflui-
tatum Ele-
mentorum.

Mixtio æqua-
litatis prædi-
ctorum.

Putrefactio.
Clavis secū-
da. Et primū
pūctū artis.

Generatio: Aug-
mentatio: &
diminutio.
Clavis ter-
tia. Et scđma
pūctū artis.

Alteratio.
Clavis vlti-
ma. Et ter-
tium pūctū
artis.

Minera per-
petua. Et fū-
damētū artis.

RES PRINCIPALES ET NE- CESSARIAE, SVBNOTA.

FT si nostro libello apertè, lucidè, & co-
piose materiã lapidis Philosophici (vt
notum est) omnibus demonstraui-
mus eiusq; regimen etiã vsq; ad consuma-
tionem deduximus. Attamen, vt enu-
cleatius, & breuius totum arcanum, & diuinũ mun-
dum aperiamus filijs doctrinæ, tres esse Philosophorum
lapides dicimus. Animalem, Vegetabilem, & mine-
ralem. Qui ergo animalem perficere voluerit, exor-
dium ab animalibus accipiat, nec sine eo, cõgruoq;
tempore imaginem viuentem procreari posse intel-
ligat. Si verò vegetabilem consequi fortasse pero-
ptauerit, sciat, qd nisi semen in terram cadens mor-
tuum fuerit, solum manebit, & si mortuum fuerit,
multum fructum dabit. Verum si mineralem elige-
re maluerit, non absq; 472.304.272. & .224. sortietur
optatum. Itaq; qui habet aures audiendi audiat.
Quoniam ipsum arcanum maximum omnibus be-
nemerentibus notum fieri æquum cõsuimus. Quic-
quid enim antiqui Philosophi inuolutum tenebris,
& noctis caligine tradiderunt, iam apertè reuelau-
imus. Siquis igitur ad perfec- tionem inuentionis tam
admirabilis thesauri omnium maximi peruenerit,
per illud maximum Dei nomen mortalibus ineffa-
bile ipsum obsecramus, atq; eum obtestamur, & cõ-
stringimus, vt illum sinceræ mentis probitate inuic-
labiliter custodiat, ne filiorum sapientum panem

canibus proijciat.

NOTARVM PRAEDICTARVM OSTENSIO.

T . 19	A . 1	I . 9	A . 1
E . 5	Q . 1 6	G . 7	E . 5
R . 17	V . 20	N . 1 3	R . 1 7
R . 17	A . 1	E . 5	E . 5
A . 1			

59

38

34

28

8

8

8

8

4 7 2 3 0 4 2 7 2 2 2 4

CAPITA ILL. CONCILII

DECEM VIRVM.

D. Paulus Valaresso.

D. Franciscus Contrareno.

D. Petrus Mocenico.

Ars transmutationis Metallicae Io. Augustini
Panthei sacerdotis Veneti Leone. X. Pontifice
Maximo, ac Leonardo Lauretano optimo Pri
cipe in ædibus Ioanis Tacuini impressorum accu
ratissimi Venetijs edita. VII. Idus Septembris:
M. D. XVIII.

Archimicæ sophiæ seu maus Archimagiæ
Dicerè: veridicum iam cape lector opus.
Naturæ ex adytis tulit hæc exempla sacerdos.
Felix, qui nosse hæc mystica sacra potest.
D. G. hic.

Gulielmo Hyeroski-
 POLONO VIRO NOBILISS. VIR-
 TVTIBVSQ. OMNIBVS PRAEDI-
 TO. IOANNES AVGVSTINVS
 PANTHEVS VENETVS
 SACERDOS FELICI-
 TATEM AETER-
 N. A. M.

Vanti te faciamus, quē te alterum nos
 esse dixerimus, ex hoc tibi æstimandū
 relinquimus, ex hoc facile iam coniice-
 re poteris q̄ tua vni⁹ causa laborē hūc
 Commentandi aggressi sumus, & de
 Theauris nostris Opus hoc nouum tibi excudim⁹,
 & tibi soli dicamus. In quo opere perspicuē, ac dilu-
 cidē reseruauimus, & interpretati sumus locos om-
 neis difficiles, & Interpretē desiderātes. Et qui ob-
 scuriores videbantur in nostris illis institutionibus,
 quas de metallicis trāsmutationibus superiorib⁹ an-
 nis edidimus. Quod per cōmunes tibi & nobis ami-
 cos moniti fueramus, & per literas certiores facti te
 in illis assiduē versari, te scripta, & Exemplaria no-
 stra nocturna versare manu (vt aiunt) versare diur-
 na, sed torqueri quod nequies desiderii tui cōpos
 euadere, propter nonnullas in illis difficultates, quæ
 tibi non intelligibles censerentur. Nos certe Institu-

certe Institutiones illas, Quantum subiecta materia
exigit, Quantum facultas ipsa permittit, Quantum
professio ipsa patitur, propriis ac signatis vocabu-
lis ac vsitatis, apud artis professores contexuimus.
Vnaquæq; enim Ars peculiare habet terminos, &
dicendi modos. Verû dum breuitati studemus, pau-
lo obscuriores (fortasse) tironibus effecti sumus.
Nec audiendi sunt qui de institutionibus illis nostris
rentur, Illas partim dici posse editas, partim non edi-
tas, & cognobiles illis tantum futuras, quibus p nos
interpretatæ fuerint. Id quod proprium est solum i
arte cabalistica, de qua plura alibi. Nã qui sacris ma-
giæ huius rectè initiati fuerint, ratiocinatione duce,
exercitatione, vsuq; comite, Fine omnino non fru-
strabuntur, si perseuerauerint in illis euoluendis, &
ediscendis. Si deniq; ad hanc magiam capeffendam
natura apti sint, vti etiam de futuris poetis, Oratori-
bus, philosophis, medicis, ac reliquarum. omniû fa-
cultatû professoribus dici a Sapientibus solet. Acce-
dat oportet numerorû scientia, q̃ propriû ac substã-
tiale hominis pythagora & plato censuerunt. Vn-
de hominem diffinientes dixerunt. Hõ est animal
sciens numerare. Quam rem dum animo versare-
mus, ad consumatam totius rei cognitionem, pla-
cuit addere misturas, & proportionales metallorû, v-
na cû eorû ponderibus, & numeris. Accipe igitur
Gulielme incundissima, & generis Nobilitate Illu-
stris, virtutibus spectabilis, liberalitatis munificen-
tiæq; splendore celeberrime, ac Doctissime hos cõ-
mentarios nostros omni auro preciosiores. Et tibi

habe carissimos, eosq; ita legas singulatim quo scūq; terminos ponderando, & contextum retexēdo Philosophico more, Fidei, ac spei feruore feruens. Ut spiritu agente affletur mēs tua, Animusq; tuus, quō & vatum, & ad spiritalem sensum, Sententiamq; auditus tibi patefiat. Quod tibi continget, si tute tibi ipsi non defueris, hoc est, si dilectionem habebis, vt inquit Diuus Paulus, Bene vale, & nos tibi amicissimos, tuiq; nominis amantissimos, & obseruantissimos ama.

IOANNIS AVGVSTINI PANTHEI
 Veneti sacerdotis in editam metallicæ
 transmutationis Theori-
 cam commenta-
 rium.

Vlla te admiratio capiat Gulielme vit omni in scientia eruditissime: si in nostris commentarijs non ita sumus verbis penitus vsi latinis, vt forsità doctissimæ aures tuæ audire expectabant.

Nam vt p̄mo posteriorum inquit Philosophus. Non omnem interrogationem est vnumquemq; scientem interrogare, neq; secundum omne interrogatum de vnoquoq; respondere, sed quæ sunt secundum Scientiam determinatam. Si n. disputat cum Geometra, secundum quod est geometra, sic manifestū est q̄ benè, si ex his aliquid de

monstrat. Si vero non, minimè benè. Manifestū est autem q̄ non arguit geometram. Sed aut secundū accidens. Quare utiq; non erit in non geometricis de geometria differendū. Quapropter si de archimia mysteriorum naturæ mirabilium indagatrice tecum agere volumus, verbis nos utiq; talibus necessarium est uti, quæ huiuscemodi scientiæ (vt a Philosopho dictum est) congruant, & qualia ipsa exigere videtur materia. Cum autem tecum de oratoris, aut Pœtæ officio verba faciem⁹, Ciceronianos tūc, aut vergilianos imitabimur lepores.

יהוה

A Ccipe igitur Iud he voph he in Dei nomine, vt a platone in thimeo præceptum est.

In omnibus siue maximis, siue minimis, diuinum implorari debere auxilium. Et in vase terreo vitreato, cum Igne vni⁹ gradus. ♣. per horas. xxiiii. candidissimam animam extrahe, ac per ascensum ipsam diligenter abluetotam.

Posteā cum spiritu, & corpore, DE I. taliter cōiūge, vt ad arcani huius libram, per putrefactionem talis corporis, cum spiritu, & anima, generetur chylus. Proportione. s. Coniunctionis, & mixtionis, Quatuor cum partibus, seu pōderibus Quinque, & nouem, seruatis super porfidum, deinde sine alicuius aquæ lotionē optimè terēdo. Et hoc quousq; deuenias ad pondus librarum. xxv. cum dimidia, vt pro multiplicationib⁹. vii. in vice vna tibi sufficiant.

D E inde in aludel non vitreato (q̄ est vas terreum) Et sub fimo equino (quod est ignis

Carbonū) in loco Putrefactionis, Generationis, Alterationis, & Fixionis reconde. Qui quidem Ignis dicitur exterior in ipsam Frigiditatem agens, hoc est Nigredinem expolians. Et talis Ignis. xxiii. horarum terminum in totum non permittatur transgredi. Qui tamen horarum numerus in duas æquales sit distributus partes, quælibet scilicet ipsarum. xii. cōprehendēs horas, vt tali caractere. M. signatū est.

Post hæc illi stude ad inducendū æternā mortem, hoc est rubificandum chylū, iam per putrefactionem, generationem, & alterationem, atq; fixationem terminatum. Quater scilicet in ipsius putrefactione, Ter vero in generatione, bisq; in alteratione, ac in fixatione semel tantū in ipsum terēdo. Cum additioue attamen spiritus sui in charaha existentis, sub N V T V, Stagno, vel Marthek, generatū. Quod quippe erit per septuaginta duas vices horas duodecim multiplicando. Quæ quidem (vt patet) faciunt dies. xxxvi. Ac septē vicibus reitera mixtionem cum ponderibus septies vice qualibet supra illud quod superesse omnivice a fixatione comperies, ita q̄ sepe cæterorum respectu, tale vt basis sit, & in quotatione Quatuor, vt inferius annotatum esse videbis, & supra etiam ostensum est.

Consideratio etiā respectu tēporum animaduertenda est, quæ sunt septem vicibus trigessimus sextus multiplicatus numerus. Qui quidē continere videtur dies. cclii. Et sic habebis M A R - T H E K D E E B. Quod idem interpretatur q̄ marechet Deob. Quod quidem aureum est lithar-

giron, id est Benedictus philosophorum lapis; medicina eleisir, seu tinctura aurea, non deficiens. Quis immo quod libet transmutans metallum, vna, super centum. Quoniam archimia ab Archi, & mia Græcè deriuatur. Et Caldaice Archenouevma adumas dicitur, quæ initiū vnitatis esse perhibet. Quod quidem initium, seu principiū nihil aliud esse videtur, nisi tinctura fixa, vt in nostri opusculi theorica demonstratum esse comperies, capite illo scilicet. Viso demū qualiter Arg. vi. transsubstantiatur de natura, in naturam, & cætera, vt in ipso.

Sed in omnia Enigmata praxis huius carissime Gulielme soluere valeas, nec Sphyn gem te consulere in aliquo oporteat, ac huius Diuinæ scientiæ recipientium adytū ingrediaris, Quid illud diuinum Hebraicū verbum in se contineat, ac sub ipso lateat, q̄ supra diximus. Accipe in Dei nomine. Iud he voph he. & cætera. Breuibus tibi (gratis) in prophani vulgi contemptū, & diuinæ maiestatis laudē, & gloriā, demonstrare decreuimus. Et si minime liceat naturæ arcana prophanis manifestare, sed Sapientiæ duntaxat amatoribus. Quod sane fieri solitū est hæc ad usq; tempora, vt non nisi metaphoris naturæ secretiora tractarentur.

Et primò in Archimia recipientia illud q̄ per Iud he voph he importatur, sunt ær, Aqua, ignis, & terra naturalis, hoc est quatuor naturæ elementa.

Dictio autem hæc comer rison primam designat naturæ materiam.

יהוה

יהוה

חומר
ראשון

Hæc muchabelim recipientes. מְקַבְּלִים

Ista vero gophris, sulfur naturale. גֹּפְרִית

Hæc chesseph hai, argētum viuum minerale. כֶּסֶף חַי

Thæc It hocodut horucot, vnionem spirituū. חֶתְאָת

Equod idem quippe est, quod ouorum Gallinarum albumen naturale. דוּת

Hæc ista douor echad, rem vnam solam, Quæ est argilla cruda simplex. הַרוּחוֹת

Iud vero pro ære ponitur, & inter chabalisticos numeros decimā sibi vendicat quotationem. דְּבָר

Hæ primus de elementis exprimit Aquam scilicet, & de numeris Quinque. אֶחָד

Voph autem ignem, & de numeris sex. הַ

Quæ aut, & Qualia metallica, & naturalia sūt elementa in chabalisticū, archimicæ artis magisteriū ingrediētia. Quid etiā forma materia, mediū dispositiuū, aurū, argētū splendidū, argētū calcinatū, argentū viuū de corde Saturni, oleū sulfuris. הַ

Quidque sit argilla simplex. Haud nos fugit te iā intellexisse, ac experiētia ī laboratorio nro cōspexisse cū hac de re verba (vt nra exigit amicitia) haberem. At tamē si forte quæ palā operati sum obliuioni tradidisses, nos literis desiderij tui īdicib⁹ certiores redas. Pollicemr equidē nos tibi libētissime (p virili) morē gerere, oīaq; iterū ob mutuū, & nō vulgare in t nos amorē tibi recēdere. Nā a peripateticorū p̄cipe scriptū esse cōperim. Amicitia, vnā ī duob⁹ corporibus viuentem animā exoptulare. Quamobrē cū

te tali, tantoq; prosequamur amore, vt te cariorem habeamus neminem. Non immerito a nobis haud petendum, sed (gratis) exigendum esse censuimus, vt omni cura, studio, atq; diligētia, tuæ enitamur parere voluntati. Cui nos paratos ī omnibus offerim⁹, tradimus, & pollicemur.

DE METALLORVM SPIRITVS GENERATIONE.

Sumantur itaq; lib. Decem humidi, qui est Aer. Pariterq; libr. Quinq; sicci, terram insinuantis metallicam. Quæ idem quippe est, quod Saturni cerussa. Et in vase ferreo in carbonumq; igne uncta conflentur.

Cumq; liquefacta fuerit in aqua ex dulcedinis, & acetositatis qualitatibus confecta, in granulis reducantur.

Postremo igne gradus secundi stillentur, tā in cucurbita ferrea nē sigillata cum allembich, & receptaculo terreo, quam in terreo alu- & caraha, donec Spiritus purus, & mundus habeatur.

.di-
be-
ce-
del:

DE METALLORVM ANIMAE GENERATIONE.

Quarta quidem cōiunctio, de libris fiet Aeris Decē, & lib. sex ignis. s. de Iud, & voph. Secunda vero, de libris Quinq; aquæ, & de lib. Quinq; terræ, videlicet de He, & He.

Tertia deniq; & vltima de omnibus simul, scilicet iud he voph he. Ac mediantibus ignis gradibus, & horis, vt supra candidissima extrahatur anima.

DE MIXTIONE CORPORIS, SPIRITVSQVE METALLORVM ANIMAE.

Quarum insinuans est numerum. Vnde vice quatuor vna, quatuor faciens Corpus facit.

E. Quintum ostēdit numerum. Vnde quinques septē, trigessimū, quintum conficiunt numerum, & Spiritus tradit pondera.

I. Nonam significat quotationem, Vñ septies no- uem, sexagesimā tertiam animæ demonstrat quā- titatem.

Summa autem cuncta mixta. D E I. Lib. xxv. cū dimidia.

!!

ה ה

יהוה

P Erficit autē diuinū arcanū hoc equini fimi medio, quid ē ignis (vt supra) per horas, & p̄ dies, sub N V T V, ad fixum librarū. lxxiii.

H Oræ autem, & pariter fimi dies, erunt ex temporibus N V T V. Gradibus huiusmodi nostra in theorica non expressus. †††

DE TEMPORIBVS.
HORAE.   DIES.
M.

N.	12.	Indicat. Et sex dies in putrefactione.
V.		Decem in Generatione.
T.	.12.	Nouem in alteratione.
V.		Decem in fixatione.

S Cito tamen mi Lepidissime Gulielme, oēs prædictos motus, gradibus (vt supra) ††† terminari debere.

D Iterum autē erit summa suis coniuñtorum horis. xxxvi.

C Ribrationes vero. Idest reiterationes septimo clauduntur numero. Vnde omnibus simul cōprehensis, & aggregatis, pariterq; cum reiterationibus iunctis, Dies erunt. cclii.

DE CARBONVM PRO OPERIS
COMPLEMENTO QUANTITATE.

Ed ne quidpiã obmittere videamur, quoniam vt secundo Cœli, & Mundi inquit Philosophus, Paruus error in principio, Maxim⁹ ē in fine. Propterea & de carbonū quātitate differendum esse censuimus, sine quibus prorsus ali-

quid rectè agere non videtur artifex.

Semma igitur carbonum omnium, a dieb⁹ tribus pro ipsorum corba, quæ venetiis est eorū in vsu mensura erit corbarū. lxxxiiii. Et medicina libras comprehendet. lxxiiii. Ac ipsius proiectionis vna supra centum.

DE MEDICINAE REITERATIONE.

Reiterationibus autem medicinæ vna cadet supra 1000. 10000. 100000. 1000000. 10000000. 100000000. 1000000000.

Nec non finaliter vna supra in comprehensibilem numerum. Vnde per sæcula cuncta laudetur trinus, & vnus ineffabilis Deus. Qui tantam nobis, & tibi (gratis) ad misericordiam largitus est gratiam.

DE PROPORTIONE ARGENTI PARITER ET AVRI.

Quoniam vt. xxxiiii. Lib. Capi. primo inquit Plinius, Quæstus gratia omnia exerceri cœpta sunt, quæ gloriæ causa prius amplecti solebāt homines. Hinc nos qui prophanum, & Ignarum vuulgus odio habemus, nec ipsius gloria tangimur. Quinimmo cum poeta nostro cātamus,

Procul absit gloria vulgi. Materiam hanc si literis mandare decreuimus, vt tenue (vt aiunt) de tenui extrahatur, & precipuè a te Gulielme in omni scientiarum genere vir doctissime. Qui non vt auarus ille mida, aurum colis, nec vt dipsas ille crassus ipsum sitire videris. Sed propter bonarum artium oblectamenta, studiaq; totis viribus, die, noctuq; continuis lucubrationibus, sudoribus, sumptibusq; (vt proceres gentium claritatem quærentes olim facere solebāt) minimè parcere videris, ipsum auspicias. Sed iam ad rem ipsam deuenientes dicimus, q̄ si hesperidum mala absq; Draconis periculo colligere volueris, hæc (me duce) semita progrediaris.

Accipe igitur terræ albæ partem vnā. Aeris albi partes duas. Et de. 224. partes tres.

P Istillo ferreo in Mortarioq; æreo in puluerem subtilissimum, terram, & album ærem rediges. Hominisq; posthac ipsum aspersum lotiōe cū. 224. in bracteis redactum, in terreo vase bene vitreato sepultum locabis.

Quod postea suo cum operculo, paruo in ipsi^o cacumine facto foramine optime cum vulgari, simpliciq; argilla claudes, & iter carbones accensos, lignorūq; flāmā per horam vnā coques.

Deinde refrigerato, vase nouo in fictili iter carbones accensos iterum posito, materiam conflabis. aqua scobem donec clarescat corili virga extrahendo, in ferreo Aurifabrorum instrumento, ab ipso depones, infrigi datamq; seruabis.

Cum autem opus aggredi volueris.

CERVICRA oz. i.
qr. .ii.
qr. .i.

K .10. accipies.

V Numq; post aliud in nouo fictili vase carbonibus accensis fundes, & realem argenteam mixturam habebis.

IN PROPORTIONE ARGENTI. SCHEMA.

ARGENTVM
MINOR PERFECTVS.

AES MINOR
IMPERFECTVS. I.

7.	.1008.	.1.
6.	.864.	.2.
5.	.720.	.3.
4.	.576.	.4.
3.	.432.	.5.
2.	.288.	.6.
1.	.44.	.7.

MIXTIO ARGENTI IN PROPORTIONE DIVISA.

ARGENTI PROPOR-   RESPON
NITIDI.   TIO.   DENTIA.

K. 576.	K. 576.	oz. iiii.		
612.	.540.	iiii.	qr.	i.
648.	.504.	iiii.	qr.	ii.
684.	.468.	iiii.	qr.	iii.
K. 720.	k.432.	oz. v.		

Bona al- teratio.	756.	.396.	v.	qr.	i.
	792.	.360.	v.	qr.	ii.
	828.	.324.	v.	qr.	iii.
	K. 864.	k. 288. oz.	vi.		
Bona al- teratio.	900.	.252.	vi.	qr.	i.
	936.	.216.	vi.	qr.	ii.
	972.	.180.	vi.	qr.	iii.
	K. 1008.	K. 144. oz.	vii.		
Ligatura Veneta	1024	.128.	vii.	K.	16.
	1044	.108.	vii.	qr.	i.
	1080	.72.	vii.	qr.	ii.
Moneta	1092	.60.	vii.	qr.	ii. k. 12.
	1116.	.36.	vii.	qr.	iii.
Cinericū	1128.	.24.	vii.	qr.	iii. K. 12.

DE AVRO.

Adem Doctissime Gulielme quæ de argento fieri supra diximus, de auro si ipsi quæris mixtionē taliter faciēda ē.

SV. mañ enim Aquæ marinæ pars vna. Ignis æthnæ duæ partes. Et de. 224.

tres partes.

IN reliquis autem procedatur, vt supra dictū est, Duobus tantum exceptis. Primo, q̄ vbi in argento per horam vnā. In auro per Quatuor materia coquatur horas. Alterum est, q̄ frige facto vase minime exigit talis mixtura fundi, nec in corpus reduci debere.

IGitur cum ligati auri opus aggredi volueris.

ERVARGA.

oz.

i.

qr . . . 2.
qr . . . i.k.io. accipiantur.

Num post aliud simul fundatur, & in auri
V fabrorum ferreo instrumento, totum e va-
se eiectū, in frigidatumq; seruetur.

IN PROPORTIONE AVRI SCHE.
AVRUM MA- ARGENTVM
IOR PERFE- MINOR PER-
CTVS. CTVS.

11.	.22.	.1.
10.	.20.	.2.
9.	.18.	.3.
8.	.16.	.4.
7.	.14.	.5.
6.	.12.	.6.
5.	.10.	.7.
4.	.8.	.8.
3.	.6.	.9.
2.	.4.	.10.
1.	.2.	.11.

MIXTIO AVRI IN PROPORTIO
NE DIVISA.

AVRI PROPOR- RESPONDEN-
FVLVI TIO TIA.

k. 576.	k. 576.	k. xii.	g.	
582.	.570.	xii.	g.	ξ.
588.	.564.	xii.	g.	i.
594.	.558.	xii.	g.	i. ξ.
600.	.552.	xii.	g.	ii.
606.	.546.	xii.	g.	ii. ξ.

	612.	.540.	xii.	g.	iii.	
	618.	.534.	xii.	g.	iii.	£
k.	624.	k.528.	k.xiii.	g.		
	630.	.522.	xiii.	g.		£.
	636.	.516.	xiii.	g.	i.	
	642.	.510.	xiii.	g.	i.	£.
	648.	.504.	xiii.	g.	ii.	
	654.	.498.	xiii.	g.	ii.	£.
	660.	.492.	xiii.	g.	iii.	
	666.	.486.	xiii.	g.	iii.	£.

Bona al
teratio

k.	672.	k.480.	K.xiiii.	g.		
	678.	.474.	xiiii.	g.	£.	
	684.	.468.	xiiii.	g.	i.	
	690.	.462.	xiiii.	g.	i.	£.
	696.	.456.	xiiii.	g.	ii.	
	702.	.450.	xiiii.	g.	ii.	£.
	708.	.444.	xiiii.	g.	iii.	
	714.	.438.	xiiii.	g.	iii.	£.

K.	720.	K. 432.	K.xv.	g.		
	726.	.426.	xv.	g.	£.	
	732.	.420.	xv.	g.	i.	
	738.	.414.	xv.	g.	i.	£.
	744.	.408.	xv.	g.	ii.	
	750.	.402.	xv.	g.	ii.	£.
	756.	.396.	xv.	g.	iii.	
	762.	.390.	xv.	g.	iii.	£.

K. 768.   K. 384.   K, xvi.

Ligatura
Veneta.

774.	.378.	xvi.	გ.	3.	
780.	.372.	xvi.	გ.	i.	
786.	.366.	xvi.	გ.	i.	3.
792.	.360.	xvi.	გ.	ii.	
798.	.354.	xvi.	გ.	ii.	3.
804.	.348.	xvi.	გ.	ii.	3.
810.	.342.	xvi.	გ.	iii.	3.

K. 86.	K. 336.	K. xvii.			
822.	.330.	xvii.	გ.	3.	
828.	.324.	xvii.	გ.	i.	
834.	.318.	xvii.	გ.	i.	3.
840.	.312.	xvii.	გ.	ii.	
846.	.306.	xvii.	გ.	ii.	3.
852.	.300.	xvii.	გ.	iii.	
858.	.294.	xvii.	გ.	iii.	3.

K. 864.	k. 288.	K. xviii.	გ.		
870.	.282.	xviii.	გ.	3.	
876.	.276.	xviii.	გ.	i.	
882.	.270.	xviii.	გ.	i.	3.
888.	.264.	xviii.	გ.	ii.	
894.	.258.	xviii.	გ.	ii.	3.
900.	.252.	xviii.	გ.	iii.	
906.	.246.	xviii.	გ.	iii.	3.

Bona al-
teratio.

K 912.	K. 240.	k. xix.			
918.	.234.	xix.	გ.	3.	
924.	.228.	xix.	გ.	i.	
930.	.222.	xix.	გ.	i.	3.

E

		936.	.216.	xix.	g.	ii.	
		942.	.210.	xix.	gg.	ii.	z
		948.	.204.	xix.	gg.	iii.	
		954.	.198.	xix.	g.	iii.	s
Bona al teratio.	k.	960.	K.192.	K.xx.			
		966.	.186.	xz.	g.	z.	
		972.	.180.	xx.	gg.	i.	
		978.	.174.	xx.	gg.	i	z
		984.	.168.	xx.	gg.	ii.	
		990.	.162.	xx.	gg.	ii.	z
		996.	.156.	xx.	gg.	iii.	
		1002.	.150.	xx.	g.	iii.	z
	k.	1008.	K.144.	k.xxi.			
		1014.	.138.	xxi.	g.	z.	
		1020.	.132.	xxi.	g.	i.	
		1026.	.126.	xxi.	g.	i	z
		1032.	.120.	xxi.	g.	ii.	
		1038.	.114.	xxi.	g.	ii.	z
		1044.	.108.	xxi.	g.	iii.	
		1050.	.102.	xxi.	g.	iii.	z
Bona al teratio	k.	1056.	K.96.	k.xxii.			
		1062.	.90.	xxii.	g.	z	
		1068.	.84.	xxii.	g.	i.	
		1074.	.78.	xzii.	g.	i	z
		1080.	.72.	xxii.	g.	ii.	
		1086.	.66.	xxii.	g.	ii	z
		1092.	.60.	xxii.	g.	iii.	

	1098	.54.	xxii. g.	iii.	z.
K.	1104.	k. 48.	k. xxiii. g.		
	1110.	42.	xxiii. g.	z.	
	1116.	36.	xxiii. g.	i.	
	1122.	30.	xxiii. g.	i.	z.
	1128.	24.	xxiii. g.	ii.	
	1134.	.18.	xxiii. g.	ii.	z.
	1140.	.12.	xxiii. g.	iii.	
	1146.	.6.	xxiii. g.	iii.	z.

As itaq; metallorum mixturas, & propor-
 H tiones pro faciliori, ac clariori operis magi-
 sterio adiuximus, vt omnibus in votis tuis
 nos morem gessisse videremur. Vale igitur Guliel-
 me nobilissime nostri memor, qui omnium es virtu-
 tum Decus, & Ornamentum.

Finis. Comentarium Transmutationis me-
 tallicæ Ioannis Augustini Panthei
 Veneti Parisiis nunc recen-
 ter impressum An-
 no domini.

